

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU**

**FACULTATEA ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI ȘI INFORMATICĂ
CATEDRA: PEDAGOGIA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR**

Suport de curs

UNITATEA DE CURS 1.

CURRICULUMUL PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

MODULUL

Activități curriculare și extracurriculare în învățământul primar

Saranciuc-Gordea Liliana,
doctor în pedagogie,
conferențiar universitar

Chișinău, 2021

CZU 373.3.091(075.8)

Aprobat prin decizia Senatului UPS „Ion Creangă” din .....20...

Recenzenți:

Ludmila Ursu, doctor în pedagogie, profesor universitar UPS „Ion Creangă”

Valentina Mîslițchi, doctor în pedagogie, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol.

Alcătuitor:

Liliana Saranciuc-Gordea, doctor în pedagogie, conferențiar universitar.

Lucrarea este elaborată în conformitate cu curriculumul universitar actual

Modulul *Activități curriculare și extracurriculare în învățământul primar* este format din două unități de curs de specialitate care asigură un set de cunoștințe, capacități și competențe interconectate: *Curriculumul pentru învățământul primar și Activități extracurriculare*.

Achizițiile dobândite de studenți în cadrul modulului dat urmează a fi concretizate și dezvoltate în cadrul unităților de curs/modulelor de specialitate care în consensul caracteristicilor disciplinelor cu același generic permit absolvenților să activeze ca specialist la nivelul primar de învățământ în condiții de competitivitate pe piața muncii, la nivelul standardelor și tendințelor naționale și internaționale.

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Curriculumul pentru învățământul primar. Modulul "Activități curriculare și extracurriculare în învățământul primar" : Unitatea de curs 1 : Suport de curs / Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" din Chișinău, Facultatea Științe ale Educației și Informatică, Catedra Pedagogia Învățământului Primar ; alcătuitor: Saranciuc-Gordea Liliana. – Chișinău : S. n., 2021 (CEP UPS). – 56 p. : fig., tab.

Referințe bibliogr. în text. – 100 ex.

ISBN 978-9975-46-580-9.

373.3.091(075.8)

C 95

CUPRISUL

UNITATEA 1. Delimitări conceptuale: Curriculum; Strategia educației; Codul educației; Standarde educaționale; Curriculum Național, Planul-cadru; Standarde de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general	4
Lucru individual 1.....	17
Lucru individual 2.....	18
UNITATEA 2. Delimitări conceptuale: curriculum pentru învățământul primar.....	20
2.1. Curriculumul pentru învățământul primar: abordare sistemică	21
2.2. Sistemul de competențe pentru învățământul primar	22
2.3. Sistemul de conținuturi pentru învățământul primar	22
2.4. Curriculumul pentru învățământul primar ca siste de procese	23
UNITATEA 3. Curricula disciplinelor (programa școlară).....	23
Lucru individual 3.....	24
Lucru individual 4	26
UNITATEA 4. Repere privind strategiile didactice. Orientări generale.	
Sugestii metodologice	27
Lucru individual 5	29
UNITATEA 5. Repere privind evaluarea. ECD. Orientări generale.	
Strategii de evaluare. Autoevaluare-autoreglare.....	30
Lucru individual 6	31
UNITATEA 6. Activități transdisciplinare.	
Orientări generale. Zilele de activități transdisciplinare	32
Lucru individual 7	33
UNITATEA 7. Ghidul de implementare a curriculumului pentru învățământul primar.	
Nomenclatorul tipurilor de documentatie școlară.....	34
7.1. Ghidul de implementare a curriculumului pentru învățământul primar, produs curricular, document de reper în implementarea curriculumului în procesul educațional pe discipline în clasele primare.....	35
7.2. Nomenclatorul tipurilor de documentatie școlară	35
Lucru individual 8	39
SEMINAR	41
Seminar 1	41
Seminar 2.....	44
Seminar 3.....	45
Seminar 4.....	47
Seminar 5	48
Seminar 6	48
Seminar 7	49
LABORATOR.....	50
Laborator 1.....	50
Laborator 2.....	50
Laborator 3.....	51
Laborator 4	51
EVALUARE.....	52
Evaluare curentă 1.....	52
Evaluare finală.....	54
BIBLIOGRAFIE	55

UNITATEA 1. Delimitări conceptuale: curriculum; Codul educației; Standarde educaționale; Curriculum național, Planul-cadru, Standarde de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general

Cuvinte cheie: *standarde educaționale; codul educației; curriculum; curriculum național; curriculumul pentru învățământul primar*

După R. L. Neagley și N. D. Evans „**Curriculum** înseamnă toate experiențele planificate riguros pentru a fi furnizate în școală elevilor spre a atinge scopurile învățării la cele mai înalte **standarde de performanță** permise de posibilitățile lor individuale” (p.9).

https://mecc.gov.md/sites/default/files/cadrul_de_referinta_final_rom_tipar.pdf

În literatura de specialitate (E. Joița, 1998; L.D.Hainaut, 1981; I. Crișan, 1981; M. Ionescu, G. Văideanu, 1982; V. Pîslaru, 2003 et. al) **curriculumul este un DOCUMENT DE POLITICĂ EDUCAȚIONALĂ** în care sunt obiectivate conținuturile, element al procesului de învățământ care stabilește sistemul de obiective, valorile contextuale, domeniul de realizare și evaluarea produselor educației.

Guvernului Republicii Moldova în domeniul educației, pentru anumite perioade, în existența și evoluția statului, elaborează **DOCUMENTE DE POLITICI PUBLICE ȘI EDUCAȚIONALE** în care descrie mecanismul de realizare a acestuia în anumite perioade și precizează impactul așteptat asupra statului și a societății.

Astfel, Republica Moldova promovează o politică educațională racordată la politicile educaționale europene, relevantă problemelor și nevoilor actuale ale sistemului educațional și ale beneficiarilor acestuia. **DOCUMENTELE DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ A SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT** demonstrează preocuparea Guvernului Republicii Moldova pentru schimbarea accentelor în educație în favoarea calității procesului educațional și a competențelor pe care tinerii le obțin în procesul educațional.

Un document de politici publice în domeniul Educației, elaborate de Guvernului Republicii Moldova este **STRATEGIA DE DEZVOLTARE A EDUCAȚIEI:**

- Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020”;
- Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2021-2030 ”EDUCAȚIA 2030”.

În elaborarea acestor strategii Guvernul RM implică: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova; Ministerul Economiei și Infrastructurii al Republicii Moldova, ministerele care au în subordine instituții de învățământ formal sau nonformal; Direcțiile raionale/ municipale de învățământ; ONG-uri de profil etc.

Aceste strategii sunt aprobate și asumate de Guvernul Republicii Moldova iar responsabilitatea primară pentru implementare îi revine:

- Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova,
- Ministerului Economiei și Infrastructurii al Republicii Moldova;
- Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova;
- Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova;
- Ministerelor, care au în subordine instituții de învățământ;
- Direcțiilor raionale/ municipale de învățământ;
- Administrației publice locale, Instituțiilor de învățământ.

În sensul dat desprindem:

- Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020”

https://mecc.gov.md/sites/default/files/1_strategia_educatia-2020_3.pdf

▪CONCEPTUL Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2021-2030 „Educația-2030” și al Programului de implementare

https://mecc.gov.md/sites/default/files/concept_strategie_program_de_implementare_educatia_2030.pdf

Conform Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020” educația:

- reprezintă o prioritate națională în Republica Moldova;
- constituie factorul de bază în crearea și transmiterea de noi cunoștințe și valori culturale general-umane, în dezvoltarea capitalului uman, în formarea conștiinței și identității naționale, în promovarea aspirațiilor de integrare europeană;
- are un rol primordial în crearea premiselor pentru dezvoltarea umană durabilă și edificarea unei societăți bazate pe cunoaștere. Calitatea educației determină, în mare măsură, calitatea vieții și creează oportunități pentru realizarea în volum deplin a capacităților fiecărui cetățean.

https://mecc.gov.md/sites/default/files/1_strategia_educatia-2020_3.pdf

Din perspectiva dată Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova-2030” vizează *constituente de viziuni strategice pentru sistemul de educație*, care să asigure un nivel înalt de calitate și funcționalitate prin obiectivul (nr. 4) „Garantarea educației de calitate pentru toți și promovarea oportunităților de învățare pe parcursul întregii vieți”, focalizat pe 9 axe:

(Axa 1) Învățământul și piața muncii: calitatea educației – calitatea economiei;

(Axa 2) Resursele umane și sistemul de învățământ – factor determinant al asigurării calității în educație;

(Axa 3) Coeziune și protecție socială pentru oferirea unei educații de calitate

(Axa 4) Curriculumul educațional relevant, pertinent, coerent, fezibil, contextual, centrat pe cel ce învață, orientat spre formarea de competențe în mod activ, aplicând cele mai moderne tehnologii didactice;

(Axa 5) Tehnologii informaționale și comunicaționale în educație – factor de asigurare a calității și funcționalității sistemului de învățământ;

(Axa 6) Educație nonformală și informală – formă și modalitate de realizare a educației pe parcursul întregii vieți;

(Axa 7) Cercetare științifică – parte componentă a sistemului de învățământ și factor de dezvoltare, inovare și transfer tehnologic, dar și de constituire a unei societăți bazate pe cunoaștere;

(Axa 8) Instituții de învățământ cu un nivel înalt de cultură organizațională și educațională, eficiente și eficiente, asigurate financiar, material, tehnologic, logistic, care funcționează în parteneriat și cooperare cu diverși parteneri;

(Axa 9) Mediul educațional sigur, formativ, incluziv, rezistent la provăcările sociale, economice, politice, pandemice etc. – condiție fundamentală de formare a personalității celor ce

https://mecc.gov.md/sites/default/files/concept_strategie_program_de_implementare_educatia_2030.pdf

Deasemenea, conform strategiei „Moldova-2030” stipulează și *obiectivele strategice și direcții prioritare de acțiuni* privind dezvoltarea educației pe termen mediu și termen lung:

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.1 - Educația de calitate versus dezvoltarea sustenabilă a pieții muncii:

Racordarea învățământului la cerințele și nevoile actuale și de perspectivă a pieții muncii, prin restructurarea mecanismului de formare a Comenzii de Stat de pregătire a rezurselor umane, axate pe studii prognostice ale pieții muncii și pe estimare a necesității de cadre pentru economia națională din perspectiva armonizării cererii și ofertei.

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.2 - Școala incluzivă versus societatea incluzivă:

Asigurarea unei educații incluzive de calitate pentru toți copiii și tinerii, inclusiv pentru cei din grupuri vulnerabile, astfel încât până în anul 2030 toți copiii/ elevii indiferent de grupul-țintă, să fie incluși în instituții de învățământ general, iar absolvenții din acest grup să aibă acces la învățământul profesional secundar, postsecundar și cel superior.

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.3 - *Calitatea cadrului didactic – calitatea educației – calitatea resurselor umane – calitatea economiei:*

Asigurarea cu resurse umane de calitate în învățământ capabile să realizeze educație de calitate care ar promova oportunități de învățare pentru toți astfel, încât până în anul 2030 necesitatea de cadre didactice, științifico-didactice să fie asigurată cu cel puțin 95%.

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.4 - *Societate, comunitate, familie versus calitatea educației:*

Asigurarea coeziunii și protecției sociale a tuturor actanților educaționali pentru oferirea educației de calitate.

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.5 - *Mediile de învățare sigure, formative, incluzive:*

Asigurarea unor medii de învățare corespunzătoare și al resurselor necesare pentru o educație de calitate la toate nivelurile sistemului de învățământ.

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.6 - *Digitalizarea versus calitatea și funcționalitatea sistemului de învățământ:*

Valorificarea tehnologiilor informaționale și comunicaționale moderne din perspectiva asigurării calității și sustenabilității educației astfel, încât să fie asigurat pe deplin potențialul acestuia, dar și diminuată dependența elevilor/ tinerilor de gadgeturi.

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.7 - *Învățarea pe tot parcursul vieții versus calitatea învățării și educației adulților:*

Asigurarea de oportunități de învățare tuturor cetățenilor pe tot parcursul vieții și în toate situațiile de viață astfel, încât cel puțin 47% dintre adulți să participe la activități de instruire.

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.8 - *Cercetarea științifică versus sursa inovațiilor și a schimbărilor în educație:*

Dezvoltarea sistemului de cercetări științifice din perspectiva integrării învățământului, cercetării și pieții muncii asigurând până în anul 2030 acoperirea cu cercetări științifice cu cel puțin 50% a problemelor prioritare.

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.9 - *Buna guvernare versus calitatea educației:*

Creșterea capacităților instituționale la toate nivelurile sistemului de învățământ, asigurând un nivel înalt al culturii manageriale și educaționale, precum și a funcționalității eficiente a sistemului de învățământ.

https://ipp.md/wp-content/uploads/2021/04/Strategia-EDUCATIE-2030-Versiunea_01.pdf

Ambele strategii se implementează în baza **DOCUMENTELOR DE POLITICI EDUCATIONALE**, documentelor reglatorii/ normative, inclusiv prin modificarea unor prevederi legislative.

Codul educației al Republicii Moldova (CE în continuare):

- stabilește cadrul juridic al raporturilor privind proiectarea, organizarea, funcționarea și dezvoltarea sistemului de educație din Republica Moldova;

- reglementează, prin Constituția Republicii Moldova, raporturile juridice din sfera educației și alte acte legislative și normative în vigoare.

Per ansamblu CE stipulează 13 titluri cu 157 articole dinamic modificate la problematica actuală socio-economică din țară

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=355156>

- Titlul I. DISPOZIȚII GENERALE**
Titlul II. SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÎNT
Titlul III. ÎNVĂȚĂMÎNTUL GENERAL
Titlul IV. ÎNVĂȚĂMÎNTUL PROFESIONAL TEHNIC
Titlul V. ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR
Titlul VI. ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR MEDICAL ȘI FARMACEUTIC.
ÎNVĂȚĂMÎNTUL ÎN DOMENIILE MILITĂRIEI, SECURITĂȚII ȘI ORDINII PUBLICE
Titlul VII. ÎNVĂȚAREA PE TOT PARCURSUL VIEȚII
Titlul VIII. UNITĂȚI CONEXE ȘI SERVICII ADIACENTE ÎN SISTEMUL
EDUCAȚIONAL
Titlul IX. RESURSELE UMANE ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÎNT
Titlul X. ADMINISTRAREA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÎNT
Titlul XI. FINANȚAREA ȘI BAZA MATERIALĂ A ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
Titlul XII. RELAȚIILE EXTERNE ȘI COLABORAREA INTERNAȚIONALĂ ÎN
ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CERCETARE
Titlul XIII. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Cu referire la aspectele generale de reglementare educațională CE cuprinde două titluri:

TITLUL I. DISPOZIȚII GENERALE	TITLUL II SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÎNT
<p>Capitolul I. Domeniul de reglementare: Articolul 1. Obiectul codului Articolul 2. Cadrul juridic al educației Articolul 3. Noțiuni principale Articolul 4. Politica de stat în domeniul educației</p> <p>Capitolul II. Misiunea, idealul și principiile fundamentale ale educației: Articolul 5. Misiunea educației Articolul 6. Idealul educațional Articolul 7. Principiile fundamentale ale educației Articolul 8. Parteneriatul în sistemul de educație.</p> <p>Capitolul III. Condițiile de acces, limba de predare și finalitățile educaționale Articolul 9. Condițiile de acces Articolul 10. Limba de predare. Articolul 11. Finalitățile educaționale</p>	<p>Capitolul I. Structura sistemului de învățămînt Articolul 12. Structura sistemului de învățămînt Articolul 13. Învățămîntul obligatoriu</p> <p>Capitolul II. Organizarea sistemului de învățămînt Articolul 14. Procesul de învățămînt Articolul 15. Tipurile instituțiilor de învățămînt Articolul 16. Evaluarea și scara de notare Articolul 17. Actele de studii Articolul 18. Managementul sistemului de învățămînt Articolul 19. Sprijinirea elevilor și studenților capabili de performanțe înalte</p>

Cu referire la învățămîntul general CE stipulează **TITLUL III ÎNVĂȚĂMÎNTUL GENERAL**:

Capitolul I. Dispoziții generale

Articolul 20. Organizarea învățămîntului general

Articolul 21. Înființarea, reorganizarea și lichidarea instituțiilor de învățămînt general

Articolul 22. Durata anului de studii

Capitolul II. Educația timpurie

Articolul 23. Organizarea educației timpurii

Articolul 24. Educația antepreșcolară

Articolul 25. Învățămîntul preșcolar

Capitolul III. Învățămîntul primar

Articolul 26. Misiunea învățămîntului primar

Articolul 27. Organizarea învățămîntului primar

Capitolul IV. Învățămîntul gimnazial

Articolul 28. Misiunea învățământului gimnazial

Articolul 29. Organizarea învățământului gimnazial

Capitolul V. Învățământul liceal

Articolul 30. Misiunea învățământului liceal

Articolul 31. Organizarea învățământului liceal

Capitolul VI. Învățământul pentru copiii și elevii cu cerințe educaționale speciale.

Educația incluzivă

Articolul 32. Învățământul pentru copiii și elevii cu cerințe educaționale speciale

Articolul 33. Organizarea învățământului pentru copiii și elevii cu cerințe educaționale speciale

Articolul 34. Învățământul special

Articolul 35. Învățământul la domiciliu

Capitolul VII. Învățământul extrașcolar

Articolul 36. Misiunea învățământului extrașcolar

Articolul 37. Organizarea învățământului extrașcolar

Articolul 38. Alternativele educaționale

Capitolul VIII. Standardele educaționale de stat în învățământul general

Articolul 39. Standardele educaționale de stat

Capitolul IX. Curriculumul în învățământul general

Articolul 40. Structura curriculumului

Articolul 41. Manualele școlare

Capitolul X. Evaluarea în învățământul general

Articolul 42. Organizarea evaluării

Articolul 43. Evaluarea curriculumului școlar

Articolul 44. Evaluarea rezultatelor școlare

Articolul 45. Evaluarea cadrelor didactice

Articolul 46. Evaluarea cadrelor de conducere

Articolul 47. Evaluarea instituțiilor

Capitolul XI. Managementul învățământului general

Articolul 48. Structurile de conducere ale organului local de specialitate în domeniul învățământului

Articolul 49. Organele de conducere ale instituției de învățământ general

Articolul 50. Personalul de conducere

Articolul 51. Numărul de clase și schema de încadrare a personalului

Articolul 52. Preluarea managementului instituției de învățământ în caz de gestionare defectuoasă

Capitolul XII. Personalul din învățământul general

Articolul 53. Categoriile de personal

Articolul 54. Angajarea personalului didactic

Articolul 55. Normarea activității didactice

Articolul 56. Grade didactice și manageriale

Articolul 57. Angajarea personalului didactic auxiliar și nedidactic

Articolul 58. Activitatea de mentorat

Conform CE (2014) în acord cu *finalitățile educației* (Articolul 11) **Standardele educaționale de stat** (Articolul 39.) contribuie prin multiplele utilizări pe care le presupun la o educație, îngrijire și dezvoltare cât mai sănătoasă a viitorului țării - copii. ***Dar ce sunt standardele?***

Din limba engleză *conceptul standard* semnifică o normă. Altfel spus, standardul – document stabilit prin consens și aprobat de un organism recunoscut, care furnizează, pentru utilizări comune și repetate, reguli directoare și caracteristici referitoare la activități și rezultatele acestora, în scopul obținerii unui grad optim de ordine într-un context dat.

<https://ru.scribd.com/doc/110531970/STANDARDE-IN-EDUCA%C5%A2IE>

Standardele în literatura de specialitate au mai multe *interpretări* cu același sens:

- sunt formulări ale obiectivelor largi, definind un set de așteptări;
- sunt prea generale pentru a fi măsurate direct;
- reprezintă documente de referință pentru sistemul calității, pentru auditarea și certificarea acestuia.

Din perspectiva interpretării date ***Standardele educaționale:***

- mijloc, instrument de normare socială a calității și cantității învățământului;
- baza aprecierii obiective a nivelului de pregătire generală și profesională a absolvenților unui ciclu de învățământ, indiferent de tipul și forma educației.

Standardele educaționale de stat la nivel național sunt clarificate în CE (2014) în Articolul 39:

(1) Standardele educaționale de stat constituie un ansamblu de **DOCUMENTE NORMATIVE** și reprezintă un sistem de criterii și norme referitoare la nivelul de calitate care se dorește a fi atins de diverse componente și aspecte ale sistemului educațional.

(2) Standardele educaționale de stat în învățământul general vizează:

- a) elaborarea **Curriculumului național ca DOCUMENT DE REGLEMENTARE**;
- b) structurarea la elevi a competențelor definite prin Curriculumul național;
- c) dezvoltarea competențelor profesionale ale cadrelor manageriale și didactice;
- d) elaborarea manualelor și a altor suporturi și resurse educaționale;
- e) asigurarea condițiilor și a resurselor materiale necesare pentru un proces educațional eficient.

(3) Standardele educaționale de stat și tipurile acestora sînt definite, elaborate și aprobate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

(4) Standardele educaționale de stat sînt obligatorii pentru toate instituțiile de învățământ publice și private.

(5) Standardele educaționale de stat constituie baza pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și pentru evaluarea obiectivă a nivelului de pregătire generală a persoanei, indiferent de tipul, locul și forma de realizare a învățământului.

În acest sens, autorii I. Achiri, V. Ceapa (2012) menționează că, prin standarde de eficiență a învățării se înțeleg obiective complexe, largi – **obiective orientate spre ceea ce va ști, va ști să facă și cum va fi elevul la finalizarea școlarizării sale.**

În baza standardelor educaționale are loc:

- măsurarea în mod eficient a calității sistemului de educație (îndrumă procesul educațional să poată atinge standardele la un nivel minim în baza unor indicatori de performanță măsurabili, care includ acțiuni și comportamente concrete și observabile);
- monitorizarea progreselor școlare și sociale ale elevilor
- evaluarea reformelor.

Dacă un standard nu este atins, există o posibilitate de a evalua situația și elabora modalități pentru părțile interesate de a atinge sau depăși standardele în viitor. Standardele sînt elaborate pentru fiecare disciplină școlară și fiecare dintre domeniile respective ale acestei discipline. Ele se aplică la toate treptele de învățămînt, de la școala primară pînă la liceu. Standardele sunt așteptări înalte și nu cerințe minime.

Conceptul de standard educațional trebuie să fie asociat direct cu cel de criteriu de calitate a sistemului de învățămînt. Îndeplinirea standardelor de eficiență a învățării trebuie să fie criteriul de bază în aprecierea performanțelor fiecărei instituții de învățămînt, clase și a fiecărui elev în parte. **Standardul are statut de etalon pentru evaluarea nivelurilor de pregătire ale elevilor și de reper pentru concepatorii de curriculum și autorii de manuale, alte suporturi și instrumente didactice.** Standardele au caracter multiaspectual, vizînd elementele de bază ale procesului educațional - predarea, învățarea și evaluarea - toate contribuind la asigurarea unei educații de calitate într-o școală prietenoasă copiilor. În acest context, standardele propuse reflectă dimensiunile Școlii Prietenoase Copilului (ȘPC): eficiență; incluziune; sensibilitate la gen; sănătate, siguranță și protecție; precum și participarea democratică. O deosebită atenție în procesul elaborării standardelor este acordată acoperirii principiului respectării drepturilor copilului și multiculturalismului. Standardele ȘPC înaintate includ, dar nu se limitează la sănătate, siguranță, protecție, participare, eficiență, incluziune, sensibilitate la gen. Ele încorporează dezvoltarea personalității elevilor, parteneriatul școlii cu părinții și comunitatea, dezvoltarea profesională a cadrelor didactice. https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_de_eficienta_a_invatarii.pdf

Curriculumul Național

Conform Cadrului de referință al Curriculumului Național (2017, p.10) Curriculumul (ca sistem de produse) **reprezintă un set de documente curriculare**, în care se proiectează și se explică ceea ce se urmărește în școală, în clasă sau în afara ei, atunci când copiii și elevii sunt conduși de cadrele didactice printr-un ansamblu de experiențe de învățare.

Dar ce este Cadrul de referință al Curriculumului Național?

Cadrul de referință al Curriculumului Național reprezintă documentul care definește fundamentele conceptuale, metodologice și praxiologice ale politicilor curriculare pentru învățămîntul general. Acesta se încadrează, prin funcțiile sale, în realizarea demersului prioritar al Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2020”, care prevede „modernizarea sistemului educațional pentru a răspunde atât nevoilor individuale ale tinerilor, cât și cerințelor pieței de muncă ...”. Totodată, Cadrul de referință al Curriculumului Național va asigura implementarea unor schimbări de esență, prevăzute de Codul Educației al Republicii Moldova (2014), Strategia de Dezvoltare a Educației pentru anii 2014-2020, „Educația-2020”, documente internaționale care reglementează spațiul european pentru educație. https://mecc.gov.md/sites/default/files/cadrul_de_referinta_final_rom_tipar.pdf

În baza Codului Educației al Republicii Moldova (2014), Art. 11(1)

„Educația are ca finalitate principală formarea unui caracter integru și dezvoltarea unui sistem de competențe care include cunoștințe, abilități, atitudini și valori ce permit participarea activă a individului la viața socială și economică.” Astfel, **Curriculum național pentru învățămîntul obligatoriu este cadrul de referință pentru întregul sistem de învățămînt.** El se dovedește a fi flexibil și generos, din mai multe puncte de vedere:

- prezintă un decupaj al domeniilor învățării pe arii curriculare, cu obiective generale și comune care se departajează prin discipline;

- ciclurile curriculare sunt apropiate de dezvoltarea vîrstelor, au obiective specifice și asigură o coerență pe verticală a disciplinelor;

- **CURRICULA PE DISCIPLINE** (programele) fac posibilă operaționalizarea planului de învățămînt, fiind construite pe trunchi comun și curriculum la decizia școlii.

În baza Cadrului de Referință al Curriculumului Național „Curriculumul include toate experiențele planificate riguros pentru a fi formate elevilor în școală, spre a atinge finalitățile învățării la cele mai înalte standarde de performanță permise de posibilitățile lor individuale.” Din punctul de vedere al rolului și importanței pe care îl are la nivelul sistemului curricular, Curriculumul Național al Republicii Moldova stipulează produsele curriculare concretizate în trei categorii de DOCUMENTE CURRICULARE:

- **de tip reglator** (de politici educaționale/curriculare/conceptuale):

♣ Cadrul de referință al Curriculumului Național; ♣ Planul-cadru de învățămînt; ♣ Standardele educaționale.

- **de tip proiectiv**:

♣ Planuri de învățămînt: preșcolar, primar, gimnazial, liceal; ♣ Curricula pe discipline (programe); ♣ Proiecte didactice de lungă durată și de scurtă durată.

- **de tip metodologic**: ♣ Manuale școlare; ♣ Ghiduri metodologice; ♣ Seturi multimedia; ♣ Softuri educaționale; ♣ Teste docimologice.

Manualul școlar este un document școlar oficial de politică educațională care asigură concretizarea curricula școlară, într-o formă care vizează prezentarea competențelor (cunoștințelor și capacităților) într-un mod sistematic, prin diferite unități didactice, operaționalizabile, în special din perspectiva elevului, pe capitole, subcapitole, grupuri de lecții, secvențe de învățare. Pe lângă acestea, manualul cuprinde și informații pentru realizarea sarcinilor de învățare, sarcini de lucru suplimentare, surse suplimentare pentru completarea cunoștințelor, exerciții pentru autoevaluare.

Din punct de vedere al activității învățămîntului, *manualul are următoarele funcții*:

◆ Funcția de informare rezidă în necesitatea selectării cunoștințelor, astfel încât să asigure progresivitatea și să evite supraîncărcarea.

◆ Funcția de formare, educativă: orice secvență de învățare cuprinde o latură educativ-formativă, exemple și recomandări ale aplicării cunoștințelor, priceperilor în viața de zi cu zi.

◆ Funcția de structurare a învățării. Organizarea învățării se poate realiza în mai multe feluri:

- de la experiența practică la teorie;
- de la teorie la aplicațiile practice, prin controlarea achizițiilor;
- de la exerciții practice la elaborarea teoriei;
- de la expozeu la exemple, ilustrări;
- de la exemple și ilustrări la observație și analiză.

◆ Funcția de ghidare a învățării. Există alternativele:

- repetiția, memorarea, intuirea modelelor;
- activitatea deschisă și creativă a elevului, care poate utiliza propriile sale experiențe și observații.

Pentru realizarea unui manual se cer a fi respectate o serie de exigențe de ordin didactic, igienic, estetic.

Apariția manualelor alternative este salutară în măsura în care ele respectă aceste cerințe; ele vin atît în avantajul elevilor, dar și în avantajul profesorului, propunînd structuri de operaționalizare a conținuturilor echivalente din punct de vedere al conținutului, stimulînd

formarea competențelor urmărite unitar la nivelul unui curriculum unic, deschis pedagogic din perspectiva proiectării și a dezvoltării curriculare.

Conținuturile curriculum-ului fiind, în principiu nondirective, autorii de manuale alternative pot recurge la modele diferite și originale de tratare didactică a materiei; lor le revine în întregime sarcina selectării și structurării textelor, a secvențelor de comunicare, exercițiilor, materialelor ilustrative precum și organizarea unităților de conținut.

Manualele se grupează în mai multe tipologii sau categorii, după diverse criterii:

- după apartenență (manuale pentru elevi și pentru profesor);
- după metoda pedagogică implicată (manual programat și manual cu conținut repartizat pe lecții și timp);
- după gradul de deschidere pentru autoinformare (manual cu univers închis și manual cu deschidere spre alte surse);
- după participare la elaborare (manual de autor, manual-culegere de texte);
- după modul de rezolvare a sarcinilor (documente de completat, documente auxiliare, manuale construite după experiența elevilor).

Manualele în RM pot fi descărcate: <http://ctice.gov.md/manuale-scolare/>

Ghidurile, normele metodologice, alte materiale suport ce descriu condițiile de aplicare și monitorizare a procesului curricular. Regula fundamentală a elaborării acestui tip de produs curricular se referă la corespondența necesară dintre starea de pregătire a elevului pentru receptarea unor noi conținuturi și modul de prezentare a acestora pentru a declanșa „menține și perpetua învățarea.

Actualul „Ghid de implementare a curriculumului pentru învățământul primar” (2018, p. 7) face parte din sistemul de produse ale Curriculumului pentru învățământul primar și reprezintă un document de reper în implementarea curriculumului în procesul educațional pe discipline în clasele primare. https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_curriculum_primare_rom_5.pdf

Ghidul se adresează cadrelor didactice din învățământul primar și managerilor în educație. Prin ghidul dat autorii tind să promoveze demersurile diversificate și personalizate ale cadrelor didactice în implementarea Curriculumului pentru învățământul primar. Astfel, ghidul propune:

- orientări generale și reperi metodologice privind proiectarea curriculară la disciplinele școlare: proiectarea de lungă și de scurtă durată;
- concepția fiecărui curriculum disciplinar în contextul cadrului conceptual al curriculumului pentru învățământul primar;
- sugestii metodologice și de evaluare pentru disciplinele școlare;
- reperi metodologice și recomandări de proiectare și realizare a activităților transdisciplinare.

Materialele didactice auxiliare sunt tot mai solicitate de învățarea activă, de studiul independent și de către profesor în strategia promovată, în depășirea utilizării numai a unei surse de informare- formare, cum este manualul. Menționăm unele dintre acestea: culegeri de texte, crestomații, culegeri de exerciții și probleme, atlase, albume, mape tematice, casete video, seturi de fișe de lucru diferențiate, îndrumare, culegeri de studii și articole tematice, ghiduri pentru elevi și profesori, cursul esențializat, situații de învățare posibile redactate în materiale specifice, probele de evaluare. Materiale auxiliare recent promovate sunt exprimate în instruirea asistată de calculator (IAC).

Orarul școlar reprezintă o altă modalitate de organizare a conținutului învățământului, un document de concretizare a planului de învățământ la nivelul activității concrete a unei unități

școlare. El particularizează aplicarea planului de învățământ într-o unitate școlară, prin adaptarea la condițiile concrete de realizare; număr de clase pe orizontală și pe verticală, profiluri existente, numărul cadrelor didactice și normarea activității lor pe specialități, condiții de spațiu (clase, laboratoare, ateliere).

Cerințe pedagogice în elaborarea orarului școlar: respectarea curbei de efort zilnic și săptămânal; alternarea disciplinelor ca dificultate, complexitate, domeniu; crearea timpului liber, conform normelor igienico-sanitare și psihosociale; respectarea regimului zilei, săptămânii; evitarea supraaglomerării cu activități opționale, extrașcolare, teme pentru acasă; alternarea tipurilor de activități, grupelor de discipline.

Așadar, la final putem conchide: toate aceste documente școlare, prin care se obiectivează conținutul învățământului, au un caracter dinamic, deschis, de la o perioadă istorică la alta.

Pentru cadrul didactic, curriculumul școlar este principalul ghid în proiectarea și desfășurarea activității de învățare, având o valoare operațională și instrumentală. Cu alte cuvinte acesta este un reglator al libertății profesorului în planificarea activității.

Conform Articolul 40 din CE „Structura curriculumului” desprindem următoarele puncte:

(1) Curriculumul în învățământul general conturează viziunea asupra parcursului educațional, proiectând așteptările societății cu privire la rezultatele scontate ale învățării pentru fiecare disciplină școlară, pe niveluri de învățământ.

(2) **În învățământul general, Curriculumul național include: cadrul de referință, planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, curriculumul pentru educația timpurie, curricula disciplinelor obligatorii și opționale, manualele școlare, ghidurile metodologice și alte resurse de învățare.**

(3) Structura curriculumului pe discipline școlare este definită în cadrul de referință al Curriculumului național.

(4) Curriculumul pentru învățământul general se aprobă de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

(5) Curriculumul poate fi adaptat sau modificat pentru a satisface nevoile copiilor și elevilor cu cerințe educaționale speciale. Modul de parcurgere a curriculumului este reflectat în planul educațional individualizat pentru copilul/elevul cu cerințe educaționale speciale.

(6) **Planul-cadru include** disciplinele obligatorii, disciplinele opționale, precum și numărul maxim și minim de ore aferente fiecăreia dintre acestea. Ponderea disciplinelor opționale crește în clasele finale ale învățământului gimnazial și liceal.

(7) Disciplinele opționale incluse în planul-cadru au o pondere de 10-15% în învățământul primar, 15-20% în învățământul gimnazial și 20-25% în învățământul liceal.

(8) **Planul-cadru este obligatoriu** pentru toate instituțiile de învățământ general și se aprobă de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării cu cel puțin 6 luni înainte de începerea noului an școlar.

(9) În cazul alternativelor educaționale, planurile-cadru și programele curriculare sînt elaborate de reprezentanții instituțiilor care le implementează și sînt aprobate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

Planul-cadru:

- document normativ și prezintă o componentă esențială a Curriculumului național.

- asigură pentru elev, alături de celelalte componente ale Curriculumului național, oportunități de formare și dezvoltare a unui sistem de competențe suficiente pentru a accede la următoarele niveluri de învățământ;

- este aprobat prin ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării, este obligatoriu pentru toate instituțiile de învățământ general și reglementează organizarea procesului educațional pentru anul de studii.

https://mecc.gov.md/sites/default/files/plan-cadru_2021-2022_pt_siteul_mecc_plasat_la_20.04.2021.pdf

Standarde de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general

https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_cadre_didactice.pdf

- prezintă un sistem de referință important pentru autoevaluarea nivelului de performanță al cadrelor didactice din învățământul general;

- reprezintă cerințele de bază pe care trebuie să le demonstreze cadrul didactic, mereu deschis și motivat spre dezvoltare profesională și atingerea de performanțe superioare;

- se referă la funcțiile didactice prevăzute în art. 53, p. 3 - 6 ale Codului Educației.

Pentru realizarea cerințelor de bază, cadrul didactic:

* are studii pedagogice, demonstrează cunoștințe în domeniul psihopedagogiei; ale domeniului și ale ariei de specializare pedagogică, cunoaște elevii, particularitățile lor;

* asigură accesibilitatea conținuturilor și utilizarea individualizată și diferențiată a strategiilor de predare-învățare-evaluare;

* demonstrează competențe de realizare a curriculumului și de respectare a actelor normative în vigoare în proiectarea unui demers educațional de calitate;

* asigură incluziunea și egalitatea de șanse în organizarea procesului educațional;

* comunică eficient cu familiile elevilor și membrii comunității și asumarea responsabilității pentru îmbunătățirea predării, pentru dezvoltarea sa profesională continuă. Fiecare cadru didactic, cunoscând standardele, va fi capabil să își identifice punctele forte ale profilului profesional, precum și ariile dezvoltării profesionale, care necesită îmbunătățiri continue;

- constituie un cadru de referință pentru dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în raport cu necesitățile educaționale, tendințele existente și gradul didactic solicitat, de motivare a autoformării și realizării unei activități didactice de calitate;

- sunt repere de bază în organizarea eficientă a procesului de evaluare a cadrelor didactice, de dezvoltare profesională și avansare în carieră;

- au drept scop:

* consolidarea dimensiunii europene în domeniul educației și dezvoltării profesionale continue a cadrelor didactice;

* orientarea sistemului de dezvoltare profesională în conformitate cu cerințele pieții muncii și ale pedagogiei centrate pe elev;

* motivarea cadrelor didactice pentru învățare pe tot parcursul vieții; - creșterea responsabilității a fiecărui cadru didactic pentru reușita propriei cariere profesionale; - promovarea transparenței, recunoașterea competențelor și/sau a calificărilor.

Prin implementarea standardelor de competență profesională, se va asigura:

- dezvoltarea unui învățământ orientat spre performanță și bazat pe meritocrație;

- promovarea conceptului educației incluzive și a principiilor școlii prietenoase copilului;

- crearea unui mediu deschis, sigur pentru învățare și comunicare didactică;

- creșterea atractivității învățării;

- dezvoltarea activismului civil;

- dezvoltarea competențelor digitale, elaborarea și aplicarea conținuturilor educaționale digitale;

- consolidarea coeziunii sociale dintre toți actorii sistemului educațional.

Acest document include ansamblul de standarde, indicatori și descriptori, care vizează dezvoltarea profesională coerentă și unitară a cadrelor didactice. Standardele de competență profesională acoperă întreaga activitate de predare-învățare-evaluare și se structurează pe următoarele cinci domenii de competență prioritare:

PROIECTAREA DIDACTICĂ
MEDIUL DE ÎNVĂȚARE
PROCESUL EDUCAȚIONAL
DEZVOLTARE PROFESIONALĂ
PARTENERIATE EDUCAȚIONALE

Standarde de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general

https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_de_competenta_profesionala_ale_cadrelor_didactice_din_Invatamantul_general.pdf

- prezintă un sistem de referință important pentru autoevaluarea nivelului de performanță al cadrelor didactice din învățământul general;

- reprezintă cerințele de bază pe care trebuie să le demonstreze cadrul didactic, mereu deschis și motivat spre dezvoltare profesională și atingerea de performanțe superioare;

- se referă la funcțiile didactice prevăzute în art. 53, p. 3 - 6 ale Codului Educației;

- constituie un cadru de referință pentru dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în raport cu necesitățile educaționale, tendințele existente și gradul didactic solicitat, de motivare a autoformării și realizării unei activități didactice de calitate;

- sunt repere de bază în organizarea eficientă a procesului de evaluare a cadrelor didactice, de dezvoltare profesională și avansare în carieră

Pentru realizarea cerințelor de bază, cadrul didactic:

- are studii pedagogice, demonstrează cunoștințe în domeniul psihopedagogiei, ale domeniului și ale ariei de specializare pedagogică, cunoaște elevii, particularitățile lor;

- asigură accesibilitatea conținuturilor și utilizarea individualizată și diferențiată a strategiilor de predare-învățare-evaluare;

- demonstrează competențe de realizare a curriculumului și de respectare a actelor normative în vigoare în proiectarea unui demers educațional de calitate;

- asigură incluziunea și egalitatea de șanse în organizarea procesului educațional;

- comunică eficient cu familiile elevilor și membrii comunității și asumarea responsabilității pentru îmbunătățirea predării, pentru dezvoltarea sa profesională continuă.

Fiecare cadru didactic, cunoscând standardele, va fi capabil să își identifice punctele forte ale profilului profesional, precum și ariile dezvoltării profesionale, care necesită îmbunătățiri continue.

Standardele de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general au drept scop:

- consolidarea dimensiunii europene în domeniul educației și dezvoltării profesionale continue a cadrelor didactice;

- orientarea sistemului de dezvoltare profesională în conformitate cu cerințele pieții muncii și ale pedagogiei centrate pe elev;

- motivarea cadrelor didactice pentru învățare pe tot parcursul vieții;

- creșterea responsabilității a fiecărui cadru didactic pentru reușita propriei cariere profesionale;

- promovarea transparenței, recunoașterea competențelor și/sau a calificărilor.

Prin implementarea standardelor de competență profesională, se va asigura:

- dezvoltarea unui învățământ orientat spre performanță și bazat pe meritocrație;

- promovarea conceptului educației incluzive și a principiilor școlii prietenoase copilului;

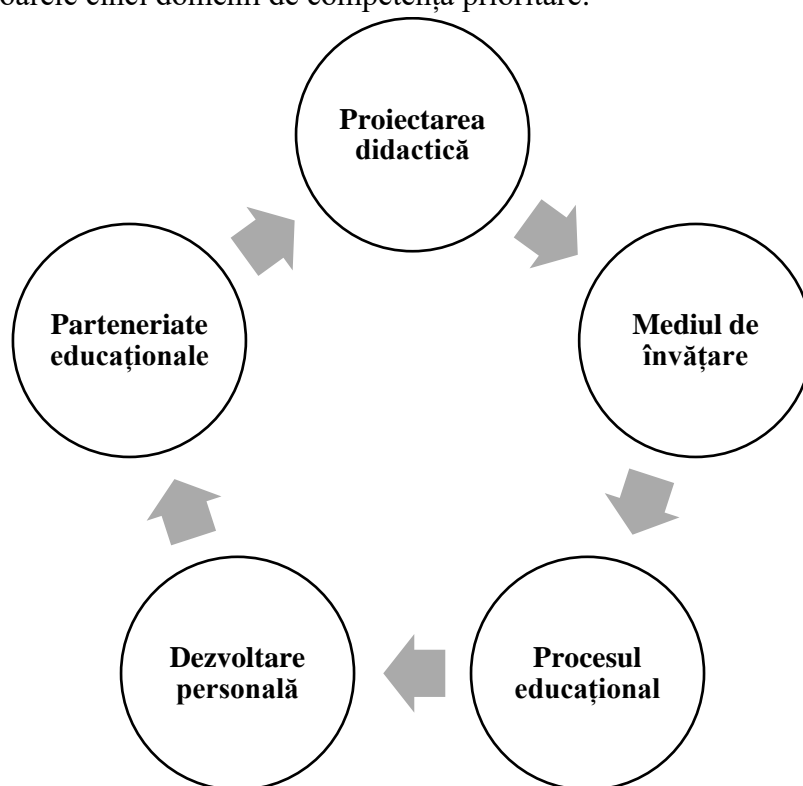
- crearea unui mediu deschis, sigur pentru învățare și comunicare didactică; - creșterea atractivității învățării;

- dezvoltarea activismului civil;

- dezvoltarea competențelor digitale, elaborarea și aplicarea conținuturilor educaționale digitale;

- consolidarea coeziunii sociale dintre toți actorii sistemului educațional.

Acest document include ansamblul de standarde, indicatori și descriptori, care vizează dezvoltarea profesională coerentă și unitară a cadrelor didactice. Standardele de competență profesională acoperă întreaga activitate de predare-învățare-evaluare și se structurează pe următoarele cinci domenii de competență prioritare:

Pentru fiecare domeniu de competență este precizat standardul necesar de atins/realizat. Fiecare standard este derivat în mai multe variabile, indicatori care reflectă acțiunile cadrului didactic oportune pentru atingerea lor. În contextul standardelor de competențe profesionale indicatorul reprezintă o caracterizare a unei acțiuni sau a unui ansamblu de acțiuni interconexe, specifice unor aspecte concrete.

Indicatorii vor fi măsurați prin intermediul descriptorilor, ce reprezintă o descriere a unor operații, specifice unui aspect concret. Descriptorii sînt orientați la măsurarea manifestării calitative a indicatorului respectiv.

Indicatorii reprezintă sursa informațională sau dovezile privind funcționalitatea și eficiența standardului respectiv, dar și sursa de elaborare a diferitor instrumente de evaluare / monitorizare a acțiunilor / activității cadrului didactic, raportate la standarde de competențe profesionale. Îndeplinirea cerințelor din standarde se poate urmări și demonstra prin diferite modalități și surse

de verificare: observare directă a activității, analiza documentelor, chestionarea / interviuarea tuturor factorilor de interes, examinarea portofoliilor etc.

Standardele de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general se aplică:

- de către cadrele didactice, pentru autoevaluarea activității, elaborarea traseului de dezvoltare profesională;

- de către evaluatorii externi, pentru determinarea nivelului calității activității cadrului didactic, elaborarea instrumentelor de evaluare; elaborarea recomandărilor pentru dezvoltarea profesională a cadrelor didactice;

- de către instituțiile abilitate în formare inițială și continuă a cadrelor didactice, pentru conceperea planurilor de învățământ în cadrul dezvoltării profesionale, elaborarea suportului curricular pentru respectivele activități.

LUCRUL INDIVIDUAL 1.

1. Studiați și analizați Articolul 2 din CE (2014).

2. Enumerați, în baza studiului și analizei Art. 2 din CE (2014), tratatele internaționale care reglementează raporturile juridice din sfera educație.

3. Studiați și analizați Articolul 39. din CE.

4. Rezumați, în baza studiului și analizei Art. 39 din CE, despre Standardele educaționale de stat completând tabelul de mai jos:

(1) Standardele educaționale de stat	constitue.....				
	reprezintă.....				
(2) Standardele educaționale de stat	vizează				
	elaborarea...	structurarea...	dezvoltarea..	elaborarea...	asigurarea..
(3) Standardele educaționale de stat și tipurile acestora	sunt definite.....				
(4) Standardele educaționale de stat	sunt obligatorii.....				
(5) Standardele educaționale de stat	constituie baza....				

5. Studiați și analizați Capitolul X. „Evaluarea în învățământul general” din CE.

6. Deduceți din acest capitol articolul care clarifică evaluarea rezultatelor școlare.

7. Studiați și analizați Capitolul XII. „Personalul din învățământul general” din CE.

8. Identificați din acest capitol articolul care stabilește categoriile de personal în învățământul primar.

9. Studiați și analizați Articolul 54. „Angajarea personalului didactic” din CE.

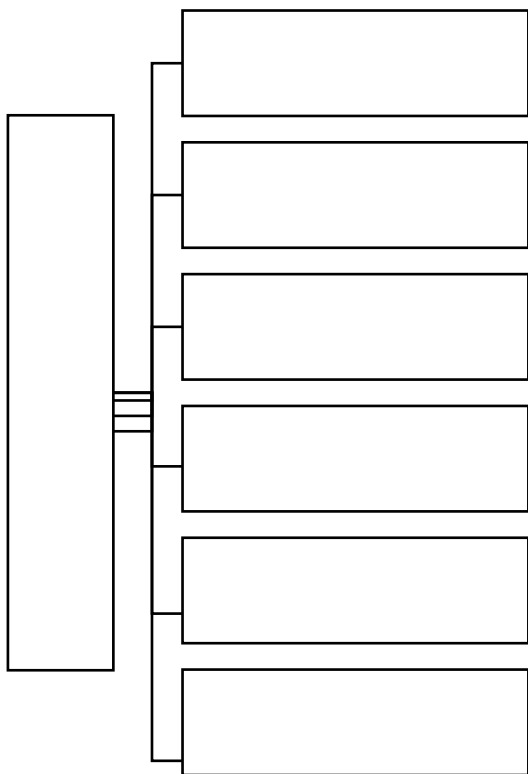
10. Descrieți modalitățile de modalitățile de angajare a personalului didactic conform acestui articol.

11. Studiați și analizați Articolul 56. „Grade didactice și manageriale” din CE.

12. Descrieți modalitățile de acordare a gradelor didactice învățătorilor conform acestui articol.

13. Studiați și analizați Capitolul II „Misiunea, idealul și principiile fundamentale ale educației” din CE.

14. Identificați Articolul în care este stipulată misiunea educației și Idealul educațional, completând organigrama de mai jos:

LUCRUL INDIVIDUAL. 2.

1. În baza suportului de curs Unitatea 1.1. continuați șirul enunțurilor conceptuale cu referire la Planul-cadru actual:

Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal (în continuare):

- este un document .....
- este o componentă esențială a .....
- asigură pentru elev oportunități de ..... pentru .....
- este aprobat prin .....
- este obligatoriu .....
- reglementează organizarea .....

2. În baza Planului – cadru (2021-2022) localizați structura anului de studii 2021-2022 care începe de la 1 septembrie, completând tabelul de mai jos:

semestrul I	
semestrul II	
vacanța de toamnă	
vacanța intersemestrială (de iarnă)	
vacanța de primăvară	
vacanța de Paști	

vacanța de vară	
Testarea națională în învățământul primar	

3. Studiați și analizați punctul 1.2. „Aspecte definitorii” din Planul-cadru (2021-2022).

4. Estimați din conținutul studiat și analizat, precizările pentru clasele primare, incluse în Planul-cadru, cu caracter obligatoriu pentru realizare, începând cu 01 septembrie, completând figura de mai jos.

5. Studiați și analizați punctul 1.4. „Clase și grupe” din Planul-cadru (2021-2022).

6. Desprindeți din conținutul studiat și analizat:

- ▶ documentele reglatoare care stau la baza constituirii claselor de elevi în învățământul primar
- ▶ la ce discipline în învățământul primar se devizează elevii și cum?

7. Studiați și analizați punctul 1.6. „Disciplinele opționale” din Planul-cadru (2021-2022).

8. Din conținutul studiat și analizat:

- ▶ enumerați domeniile prioritare disciplinelor opționale oferite elevilor care contribuie la dezvoltarea unor competențe transversale, continuând enunțurile de mai jos:

Civismul și .....

Educația pentru .....

Antreprenoriatul .....

Educația pentru .....

Educația .....

- ▶ detaliați, personalizat, metodologia de optare și înscriere la disciplinele opționale în clasele primare, utilizând cuvintele cheie: administrație, ofertă, an școlar, clasele primare

- ▶ clarificați, personalizat, în baza cărui document reglator se evaluează rezultatele elevilor la disciplinele opționale

- ▶ justificați modalitate de înregistrare a disciplinelor opționale în catalogul clasei sau în catalogul special

9. Studiați și analizați actualele standarde de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general (2018) https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_cadre_didactice.pdf

10. Identificați rigoriile stipulate în Standarde utilizând cuvintele de reper:

- ▶ prezintă un sistem de..;
- ▶ reprezintă cerințele de..;
- ▶ se referă la...;
- ▶ constituie un cadru de referință pentru...;
- ▶ sunt repere de bază în...;
- ▶ au drept scop:...;
- ▶ se va asigura, prin implementarea standardelor de competență profesională:...;
- ▶ include ansamblul de standarde, indicatori și descriptori, care...;
- ▶ acoperă întreaga activitate de predare-învățare-evaluare și se structurează pe următoarele cinci domenii de competență prioritare:....

11. Enumerați domeniile de competență prioritare ale Standardele de competență profesională care acoperă întreaga activitate de predare-învățare-evaluare.

Unitatea 2. Delimitări conceptuale: curriculum pentru învățământul primar

- 2.1. Curriculumul pentru învățământul primar: abordare sistemică
- 2.2. Sistemul de competențe pentru învățământul primar
- 2.3. Sistemul de conținuturi pentru învățământul primar
- 2.4. Curriculumul pentru învățământul primar ca sisteme de procese

Cuvinte cheie: *sistem de competențe pentru învățământul primar; profilul de formare al absolventului; competențe-cheie/transeversale/transdisciplinare; competențe specifice disciplinelor școlare; unități de competențe; sistem de conținuturi; sistem de proces*

Curriculumul pentru învățământul primar este parte componentă a Curriculumului Național și reprezintă un document reglator și un act normativ prevăzut pentru a fi implementat în procesul educațional în clasele primare. Scopul Curriculumului pentru învățământul primar constă în concretizarea și valorificarea politicilor educaționale la nivelul învățământului primar. https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_primare_site.pdf

Prezentul curriculum este centrat pe competențe din considerentele schimbărilor determinate de:

- funcționarea curriculumului anterior mai mult de un ciclu curricular: 2010-2018;
- promovarea unor noi politici educaționale și curriculare cu referire la dezvoltarea sistemului de învățământ: elaborarea și implementarea standardelor educaționale, reconceptualizarea evaluării rezultatelor școlare în cadrul învățământului primar, conceptualizarea unui sistem al managementului curriculumului etc.;
- aspectele vulnerabile, identificate în procesul monitorizării curriculumului.

Demersul dezvoltativ al Curriculumului pentru învățământul primar a fost bazat pe paradigma curriculară construită în Cadrul de Referință al Curriculumului Național (2017). Totodată, au fost urmărite și tendințele dezvoltării curriculare pe plan internațional.

Curriculumul pentru învățământul primar dezvoltat generează un sistem de componente:

- Cadrul conceptual al curriculumului pentru învățământul primar;
- Curricula disciplinelor (programa școlară);
- Repere privind strategiile didactice;
- Repere privind evaluarea.
- Activități transdisciplinare.

Funcțiile reglatoare și strategică ale curriculumului pentru învățământul primar determină categoriile de beneficiari ai prezentului document:

- conceptori de curriculum,
- autori de resurse didactice,
- manageri și cadre didactice,
- elevi și părinți,
- alte persoane interesate.

Autorii manualelor și ai altor suporturi didactice vor respecta integral cerințele și recomandările curriculumului în elaborarea conținuturilor și activităților de predare-învățare-evaluare. Manualele vor fi integrate în concepția curriculumului, fiind accesibile, funcționale, operaționale, și îndeplinind nu doar funcția informativă, dar și cea formativă – de învățare prin explorare și descoperire independentă și dirijată, de stimulare, de autoinstruire, autoevaluare și, în final, formare de competențe.

Cadrele didactice vor utiliza curricula disciplinelor în proiectarea și realizarea procesului educațional la clasă. Curriculumul stimulează creativitatea și libertatea cadrelor didactice. Pentru

elevii cu CES, cadrele didactice vor elabora planuri educaționale individualizate în baza curricula disciplinelor. Managerii în educație vor utiliza acest document pentru monitorizarea calității procesului educațional. Elevii pot să se activeze în procesul propriei formări, familiarizându-se cu finalitățile proiectate pentru sfârșitul anului școlar. Părinții se pot orienta în baza curriculumului pentru a urmări și a-și ajuta copiii în procesul învățării.

2.1. Curriculumul pentru învățământul primar: abordare sistemică.

Conform Cadrul de Referință al Curriculumului Național „Curriculumul include toate experiențele planificate riguros pentru a fi formate elevilor în școală, spre a atinge finalitățile învățării la cele mai înalte standarde de performanță permise de posibilitățile lor individuale.”

https://mecc.gov.md/sites/default/files/cadrul_de_referinta_final_rom_tipar.pdf

Asifel, **Curriculumul pentru învățământul primar este parte componentă a Curriculumului Național și reprezintă un sistem de concepte, procese, produse și finalități care, în integritatea sa, asigură funcționalitatea și dezvoltarea acestui nivel de învățământ.**

https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_primare_site.pdf

Curriculumul pentru învățământul primar:

- ca și concept, „conferă” rolul prioritar finalităților care devin și criterii pentru selectarea și organizarea conținuturilor, alegerea strategiilor de instruire și de evaluare;

- se axează pe abordările psihocentrică și sociocentrică. În cadrul abordării psihocentrice, curriculumul are în centrul atenției elevul cu particularitățile și nevoile sale, ritmul propriu de învățare și dezvoltare. În cadrul abordării sociocentrice, accentul cade pe asimilarea sistemului de valori promovate de societate;

- reprezintă și un sistem de produse prin care se proiectează și se explică ceea ce se urmărește în cadrul educațional. Aceste produse au statute și funcții diferite determinate de poziția lor în paradigma curriculară. **Sistemul produselor curriculare include:** planul-cadru pentru învățământul primar, curricula disciplinelor (programe școlare), manuale școlare, ghiduri metodologice, seturi multimedia, proiecte de lungă durată etc.

Componenta-cheie a curriculumului pentru învățământul primar o constituie sistemul de finalități exprimate în termeni de competențe.

<p>„Educația are ca finalitate principală formarea unui caracter integru și dezvoltarea unui sistem de competențe care include cunoștințe, abilități, atitudini și valori ce permit participarea activă a individului la viața socială și economică.”</p> <p>Codul Educației al Republicii Moldova, Art. 11(1)</p>	<p>„Misiunea învățământului primar: Învățământul primar contribuie la formarea copilului ca personalitate liberă și creativă și asigură dezvoltarea competențelor necesare continuării studiilor în învățământul gimnazial.”</p> <p>Codul Educației al Republicii Moldova, Art. 26</p>	<p>„Competența școlară este un sistem integrat de cunoștințe, abilități, atitudini și valori, dobândite, formate și dezvoltate prin învățare, a căror mobilizare permite identificarea și rezolvarea diferitor probleme în diverse contexte și situații.”</p> <p>Cadrul de Referință al Curriculumului Național</p>
--	--	--

Conform Modelului PISA (Programul pentru Evaluarea Internațională a Elevilor, organizat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, pentru a contribui la realizarea obiectivelor Ministerului Educației, Culturii și Cercetării (2009) și care demonstrează importanța pe care Republica Moldova o acordă rezultatelor școlare ale elevilor. PISA a devenit principalul criteriu aplicat la nivel internațional pentru evaluarea calității, echității și eficienței sistemelor de educație) https://ance.gov.md/sites/default/files/raport_pisa2018.pdf structura dinamică a competenței este reprezentată astfel:

2.2. Sistemul de competențe pentru învățământul primar

Sistemul de competențe pentru învățământul primar se structurează astfel:

A. Competențe-cheie/transversale/transdisciplinare:

- se formează și se dezvoltă progresiv și gradual pe niveluri și cicluri de învățământ;
- evidențiază două etape specifice: etapa achizițiilor fundamentale – clasele I, a II-a; etapa dezvoltării – clasele a III-a, a IV-a.

B. Competențe specifice disciplinelor școlare:

- derivă din competențele transdisciplinare și competențele-cheie/transversale;
- reprezintă sisteme integrate de cunoștințe, abilități, valori și atitudini, pe care și le propune să le formeze/dezvolte fiecare disciplină la nivelul învățământului primar, prin corelare cu întreaga perioadă de școlarizare;

- se prezintă în curriculumul disciplinar respectiv și se preconizează a fi atinse până la finele clasei a IV-a.

C. Unități de competențe:

- sunt constituente ale competențelor și facilitează formarea competențelor specifice, reprezentând etape/pietre de temelie în achiziționarea/construirea acestora. Unitățile de competențe sunt structurate și dezvoltate la fiecare disciplină pentru fiecare dintre clasele I-IV pe parcursul unei unități de învățare/unui an școlar, fiind prezentate în curriculumul disciplinar respective.

Competențele transdisciplinare pentru învățământul primar sunt circumscrise de *Profilul de formare al absolventului* care proiectează idealul educațional pe primul nivel al sistemului de învățământ (nivelul învățământului primar) și se structurează în conformitate cu patru atribute generice ale viitorilor cetățeni:

- Persoanele cu încredere în propriile forte
- Persoanele deschise pentru învățare pe parcursul întregii vieți
- Persoanele active, proactive, productive, creative și inovatoare
- Persoanele angajate civic și responsabile:

2.3. Sistemul de conținuturi pentru învățământul primar

În curriculumul pentru învățământul primar, sistemul de conținuturi (în sens larg) se structurează pe arii curriculare și discipline de studiu, care au menirea să asigure formarea competențelor proiectate.

Conținuturile pe discipline (în sens îngust) vizează: cunoștințe (teorii, legi, legități, fapte, fenomene, procese, date etc.) și valori umane.

Aria curriculară LIMBĂ ȘI COMUNICARE	Discipline: Limba și literatura; Limba străină
Aria curriculară MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE	Discipline: Matematică; Științe
Aria curriculară	Discipline:

EDUCAȚIE SOCIOUMAMISTICĂ	Istoria; Educația moral-spirituală
Aria curriculară ARTE	Discipline: Educația muzicală Educația plastică
Aria curriculară SPORT	Discipline: Educația fizică
Aria curriculară TEHNOLOGII	Discipline: Educația tehnologică
Aria curriculară CONSILIERE ȘI DEZVOLTARE PERSONALĂ	Discipline: Dezvoltarea personală

2.4. Curriculumul pentru învățământul primar ca sistem de procese

Curriculumul pentru învățământul primar, din punct de vedere procesual, se axează pe următoarele aspecte [apud 2, p.76]:

- ♣ promovarea concepției constructiviste și interactive: centrarea pe cel ce învață, interacțiunea activă a elevului cu alți elevi/cadre didactice, dar și cu propriu-zisul conținut curricular, prin construirea de noi cunoștințe, înțelegeri și interpretări proprii etc.;

- ♣ realizarea intra-, inter- și transdisciplinarității în contexte autentice de învățare asigurând formarea eficientă a competențelor;

- ♣ valorificarea principiilor individualizării, diferențierii, personalizării în procesul de învățare, asigurarea eficientă a procesului de incluziune școlară;

- ♣ asigurarea cadrului integrativ al procesului de predare-învățare-evaluare: realizarea conexiunii inverse;

- ♣ redimensionarea evaluării rezultatelor școlare, axându-se pe evaluarea nivelului de manifestare a competențelor elevilor în contextul evaluării criteriale prin descriptori, conform Codului Educației al Republicii Moldova, Art.16 (5).

Unitatea 3. Curricula disciplinelor (programa școlară)

Cuvinte cheie: *curriculum disciplinar; competențe specifice; administrarea disciplinei; unități de competențe; unități de conținut; activități de învățare; produse școlare.*

Curriculumul disciplinar în cadrul abordării sistemice a curriculumului pentru învățământul primar, alături de alte produse curriculare la disciplină, reprezintă un document proiectiv și reglator, care consemnează oferta educațională obligatorie a unei anumite discipline pe parcursul școlar determinat.

Structura acestui document include următoarele elemente:

- ♣ Competențele specifice disciplinei:

- proiectate pentru tot parcursul claselor primare, reperează (marchează punctul de reper) proiectarea de lungă durată la disciplină.

- ♣ Administrarea disciplinei

- ♣ Repartizarea orientativă a orelor pe unități de conținut

Proiectarea didactică anuală a disciplinei se realizează conform datelor din Administrarea disciplinei și ținând cont de Repartizarea orientativă a orelor pe unități de conținut.

- ♣ Unitățile de învățare care includ sisteme de unități de competențe:

- structurate pe unități de conținut și însoțite prin activități de învățare și produse școlare recomandate;

- sintetizate la finele fiecăreia dintre clase.

Sistemele de unități de competențe proiectate pentru o unitate de învățare sunt prevăzute integral pentru evaluarea de tip cumulativ la finele respectivei unități de învățare și selectiv – pentru evaluarea formativă pe parcurs. Aceste sisteme reperează proiectarea didactică a unităților de învățare și proiectarea didactică de scurtă durată.

Sistemele de unități de competențe sintetizate la finele fiecăreia clase sunt prevăzute pentru evaluarea anuală. Aceste sisteme reperează descrierea rezultatelor elevilor în tabelul de performanță școlară întocmit la finalizarea fiecăreia dintre clasele I-IV.

Unitățile de conținut constituie mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea sistemelor de unități de competențe proiectate pentru unitatea de învățare dată. Respectiv, se vizează realizarea competențelor specifice disciplinei, dar și a celor transversale/transdisciplinare.

Unitățile de conținut includ liste de termeni specifici disciplinei: cuvinte/sintagme care trebuie să intre în vocabularul activ al elevului la finalizarea respectivei unități de învățare.

Activitățile de învățare și produsele școlare recomandate prezintă o listă deschisă de contexte semnificative de manifestare a unităților de competențe proiectate pentru formare/dezvoltare și evaluare în cadrul unității respective de învățare. Cadrul didactic are libertatea și responsabilitatea să valorifice această listă în mod personalizat la nivelul proiectării și realizării lecțiilor, dar și să o completeze în funcție de specificul clasei concrete de elevi, de resursele disponibile etc. Axarea învățământului primar pe formarea de competențe nu anulează conceptul de obiectiv, ci invers, presupune valorificarea acestuia la nivelul proiectării didactice de scurtă durată, corelând acele componente ale unității de învățare, care se vizează prin lecția dată.

LUCRUL INDIVIDUAL. 3.

1. Studiați și analizați preliminarile Curriculumului pentru învățământul primar (2018, pp. 6-7).

2. Propuneți de la două exemple probatorii care să confirme demersul dezvoltativ al actualului Curriculum și care le înțelegeți din perspectiva nivelului vostru de formare inițială la specialitatea optată.

Exemplu: Corelarea curriculumului cu procesele de globalizare, internaționalizare, europeanizare, tehnologizare etc.:

- propunerea modulelor „Educația digitală” și „Robotica” la disciplina „Educația tehnologică”, de rând cu recomandarea la toate disciplinele a unor activități de învățare și produse școlare care valorifică TIC – în cheia implementării Strategiei „Moldova Digitală 2020” [20];

- racordarea competențelor specifice disciplinelor din aria curriculară „Limbă și comunicare” la Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi;

- racordarea disciplinei „Științe” la concepțiile OECD/PISA.

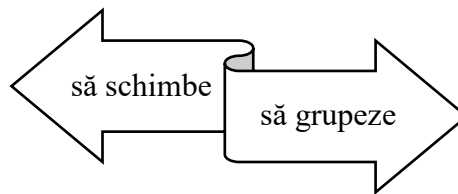
3. Studiați și analizați preliminarile Curriculumul pentru învățământul primar (2018, p. 8).

4. Descrieți valabilitatea aplicativă a sistemului de componente specifice Curriculumului pentru învățământul primar dezvoltat.

Exemplu: Prin *Repere privind strategiile didactice* pedagogii sunt orientați să aplice curricula disciplinelor la nivelul proiectării și realizării demersului didactic în conformitate cu specificul disciplinei și particularitățile de vârstă ale elevilor.

5. Enumerați dreptul autorilor de manual în contextul respectării integrale a cerințelor și recomandărilor curriculumului vizând elaborarea conținuturilor și activităților de predare-învățare-evaluare, completând figura de mai jos:

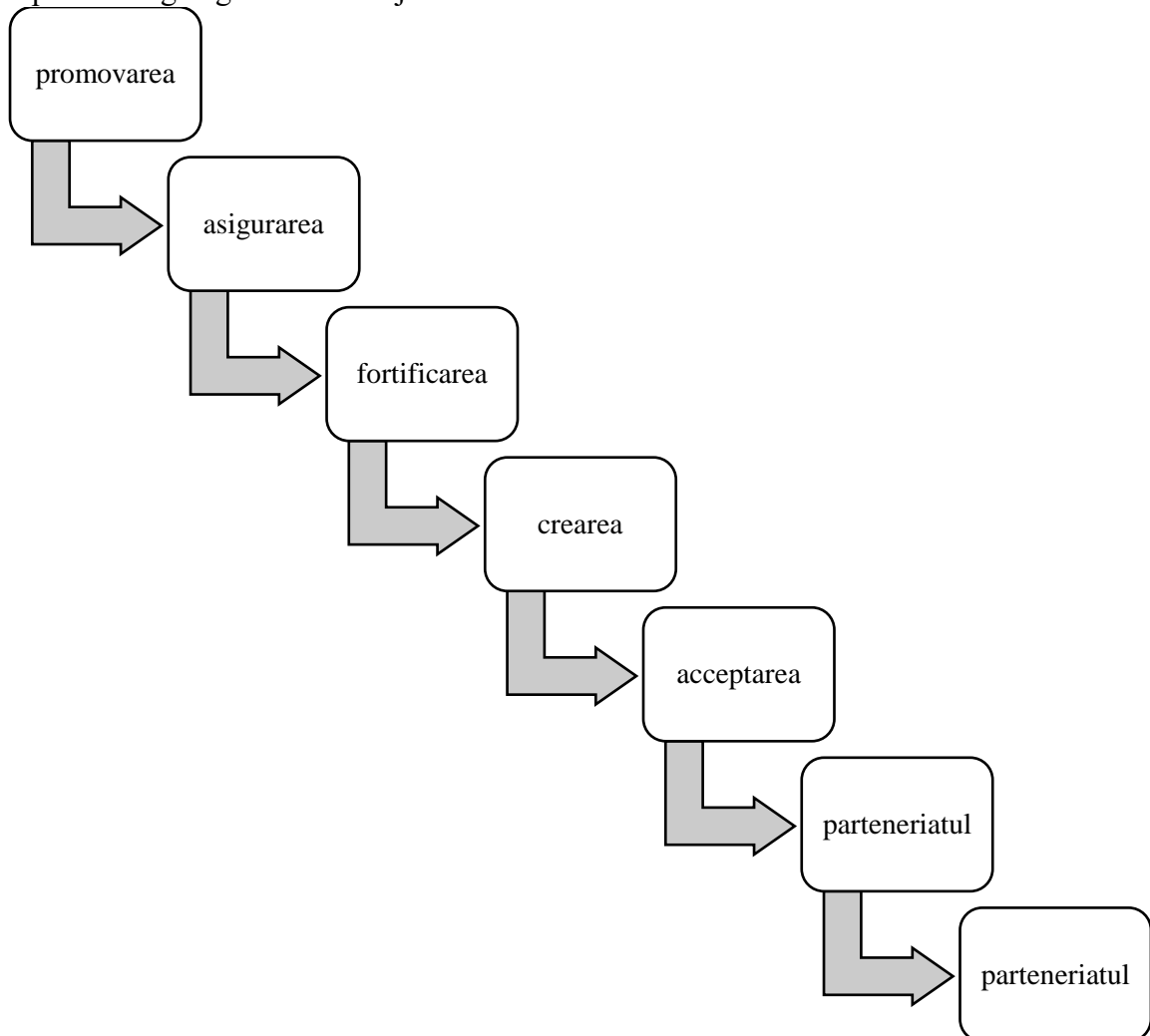

6. Enumerați dreptul învățătorului în premisa realizării competențelor proiectate și a parcurgerii integrale a conținuturilor obligatorii, în funcție de specificul resurselor umane și material, completând spațiile figurii de mai jos:

să modifice	
să utilizeze	
să proiecteze și să realizeze	

7. Studiați și analizați preliminarile Curriculumul pentru învățământul primar (2018, p. 9).

8. Recunoașteți condițiile pentru implementarea eficientă a curriculumului dezvoltat, completând organigrama de mai jos:

LUCRUL INDIVIDUAL 4.

1. Revizuiți în baza sarcinilor realizate anterior „Lucrul individual 1”:

- Finalitatea principală a educației din CE (2014) Art. 1 (1)
- Misiunea învățământului primar din CE (2014) Art. 26

2. Comparați conținutul abordat cu cel propus în actualul curriculum la p. 10. Ce concluzii puteți face?

3. Studiați și analizați capitolul 1.2. „ Sistemul de competențe pentru învățământul primar” din actualul curriculum la pp. 11-12.

4. Descrieți Competențele-cheie/transversale/transdisciplinare, completând tabelul de mai jos:

COMPETENȚELE-CHEIE/TRANSVERSALE/TRANSDISCIPLINARE
consemnează așteptările .....
constituie expresia opțiunilor .....
reflectă tendințele dezvoltării .....
se formează .....

5. Reproduceți definiția „Profilului de formare al absolventului” din actualul curriculum (2018, p. 12) conform Cadrului de Referință al Curriculumului Național

6. Reproduceți definiția „Idealului educațional” din actualul curriculum (2018, p. 12) conform CE (2014) Art. 6.

7. Ilustrați din actualul curriculum (2018, pp. 12-13) conținutul celor 4 atribute generice ale viitorilor cetățeni specificate la nivelul învățământului primar care structurează Profilul absolventului claselor primare, completând tabelul de mai jos:

1. Persoanele cu încredere în forțele proprii	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ▪ ▪ ▪ ▪ ▪ ▪
2. Persoanele deschise pentru învățare pe parcursul întregii vieți	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ▪ ▪ ▪ ▪ ▪ ▪
3. Persoanele active, proactive, productive, creative și inovatoare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ▪ ▪ ▪ ▪ ▪

	▪
	▪
4. Persoanele angajate civic și responsabile	▪
	▪
	▪
	▪
	▪
	▪
	▪

Unitatea 4. Repere privind strategiile didactice. Orientări generale. Sugestii metodologice

Cuvinte cheie: *strategii didactice, paradigme de învățare, proiectare didactică, modele de structurare a activităților instructionale*

Curriculumul pentru învățământul primar fixează următoarele precepte privind strategiile didactice:

- **asigurarea accesului egal la educație** a tuturor copiilor, inclusiv a celor cu cerințe educative speciale (CES), promovând individualizarea și diferențierea în procesul educațional;
- **centrarea pe elev** și nu pe conținuturile de învățare, acestea constituind mijloc de realizare a finalităților;
- **unitatea abordării psiho- și sociocentriste:** fiecare copil este valoros prin unicitatea sa și prin aceasta conferă valoare societății, totodată însușirea valorilor societății susține valoarea personalității copilului.

Orientarea generală este determinată de accentul pus pe învățare, iar predarea și evaluarea se orientează pentru activizarea învățării. În acest sens, în premisa respectării particularităților de vârstă ale elevilor, strategiile vor fi orientate de următoarele paradigme.

- **Paradigma învățării ca elaborare (inter)activă de cunoștințe** – învățarea în grup, prin cooperare, prin reciprocitate, în contextul alternării formelor de organizare: „o grupare flexibilă și mobilă a elevilor cu treceri de la activități cu grupuri mari, la acțiuni în grupuri mici, omogene și apoi la activități individuale” [26, p. 36].

- **Paradigma învățării ca o construcție a cunoașterii** (constructivism) care subliniază importanța învățării autonome, a implicării în situații deschise de formare și comunicare, a managementului cunoașterii. Elevul se formează ca un constructor al învățării și propriei cunoașteri, cadrul didactic având rolul de model și manager al situațiilor de instruire, oferind sprijin activ și încurajând autonomia.

- **Paradigma învățării ca autoexplorare și autodescoperire** (de exemplu, strategiile de reflecție sau strategiile metacognitive) – pe măsură ce reflectă asupra experiențelor proprii, elevii reușesc să integreze noua achiziție. Reflecția este importantă și în vederea formării competenței de învățare/a învăța să înveți, care include conștientizarea procesului și a nevoilor proprii de învățare.

Proiectarea strategiilor didactice este determinată de curriculum, dar se realizează personalizat, în raport de factori multipli: necesitățile de instruire ale elevilor, specificul disciplinei, personalitatea didactică a învățătorului, cultura organizațională a școlii, accesul la mijloacele comunicaționale și informaționale moderne etc.

Promovând diversificarea și personalizarea strategiilor didactice, curriculumul accentuează:

- orientarea spre învățarea activă;
- orientarea spre a învăța să înveți;
- orientarea spre formarea de competențe;
- orientarea spre dezvoltarea creativității elevilor.

Mușata Bocoș, (2008) susține că, „A promova învățarea activă înseamnă a-i ajuta pe cei care învață să își gestioneze propria învățare, implicându-se epistemologic și motivațional în procesul acesteia.” (p. 199) https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_primare_site.pdf

Proiectarea demersurilor didactice se recomandă a fi realizată din perspectiva alegerii modelului de structurare a activităților.

▪ **Modelul învățării secvențiale a cunoștințelor în lecție (ISC)** (R. M. Gagné, 1968) este fundamentat pe o serie de evenimente ale instruirii care se produc în concordanță cu obiectivele prevăzute, precum și cu finalitățile urmărite. Astfel, se pot obține diferite structuri de activități – tipuri de lecție.

Tabloul 1. Tipurile de lecție din perspectiva formării competențelor. Secvențe instrucționale

<p>Lecția de formare a capacităților de dobândire a cunoștințelor</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizarea clasei 2. Verificarea temei pentru acasă. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților 3. Predarea-învățarea materiei noi 4. Consolidarea materiei și formarea capacităților: la nivel de reproducere 5. Evaluarea curentă, instructivă, pentru materia nouă 6. Bilanțul lecției. Concluzii 7. Anunțarea temei pentru acasă 	<p>Lecția de formare a capacităților de înțelegere a cunoștințelor</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizarea clasei 2. Verificarea temei pentru acasă. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților 3. Consolidarea materiei și formarea capacităților la nivel: <ol style="list-style-type: none"> a) de reproducere; b) productiv 4. Evaluarea curentă, instructivă 5. Bilanțul lecției. Concluzii 6. Anunțarea temei pentru acasă 	<p>Lecția de formare a capacităților de aplicare a cunoștințelor</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizarea clasei 2. Verificarea temei pentru acasă. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților 3. Consolidarea materiei și formarea capacităților la nivel: <ol style="list-style-type: none"> a) productiv; b) de transferuri în alte domenii 4. Evaluarea curentă, instructivă 5. Bilanțul lecției. Concluzii 6. Anunțarea temei pentru acasă
<p>Lecția de formare a capacităților de analiză-sinteză a cunoștințelor</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizarea clasei 2. Verificarea temei pentru acasă 3. Analiza-sinteza materiei teoretice studiate (sistemizarea, clasificarea, generalizarea) 4. Analiza-sinteza metodelor de rezolvare studiate la nivel: <ol style="list-style-type: none"> a) productiv, cu transferuri în alte domenii; b) creativ 5. Evaluarea curentă, instructivă 6. Bilanțul lecției. Concluzii 7. Anunțarea temei pentru acasă 	<p>Lecția de formare a capacităților de evaluare a cunoștințelor</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizarea clasei 2. Instrucțiuni privind realizarea lucrării de evaluare 3. Realizarea lucrării de evaluare 4. Bilanțul lecției. Concluzii 5. Anunțarea temei pentru acasă 	<p>Lecția mixtă</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizarea clasei 2. Verificarea temei pentru acasă. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților 3. Predarea-învățarea materiei noi 4. Consolidarea materiei și formarea capacităților la nivel: <ol style="list-style-type: none"> a) de reproducere; b) productiv, cu unele transferuri în alte domenii 5. Evaluarea curentă, instructivă, pentru materia nouă 6. Bilanțul lecției. Concluzii 7. Anunțarea temei pentru acasă

▪ **Modelul „Evocare – Realizarea sensului – Reflecție – Extindere” (ERRE)** (J.L. Meredith, K.S. Steele, 1995) configurat ca un cadru metodologic de proiectare și învățare, favorabil dezvoltării gândirii critice. Corelarea dintre fazele ERRE și procesul de formare a competențelor poate fi prezentată printr-o suită de 6 pași care facilitează metodologic formarea competențelor:

EVOCARE	1. Implică-te!
REALIZAREA SENSULUI	2. Informează-te!

	3. Proceesează informația!
REFLECȚIE	4. Comunică și decide!
	5. Apreciază!
EXTINDERE	6. Acționează!

Pentru a asigura orientările stabilite de curriculum privind strategiile didactice, se recomandă îmbinarea armonioasă a metodelor active moderne cu cele consacrate în învățământul primar.

Jocurile didactice reprezintă o filieră aparte în compartimentul metodelor didactice specifice învățământului primar. Sinergia psihomotorului și cognitivului constituie unul dintre punctele forte esențiale ale acestei metode la vârsta școlară mică.

Metodele active și interactive au o varietate mare, este important de a le alege pe cele potrivite, adaptabile vârstei elevilor și eficiente în vederea atingerii obiectivelor.

LUCRUL INDIVIDUAL 5.

1. Studiați și analizați capitolul 1.4. „Repere privind strategiile didactice. Orientări generale. Sugestii metodologice” din support sau capitolul 3. „Repere privind strategiile didactice” 3.1. „Orientări generale” din actualul curriculum (2018) la pp. 198-202.

2. Completați expresiile de mai jos care determină percepțiile strategiilor didactice fixate de Curriculumul pentru învățământul primar (2018).

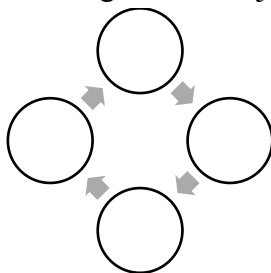
asigurarea accesului egal la educație a tuturor copiilor .....
centrarea pe elev.....
unitatea abordării psiho- și sociocentriste:.....

3. Descrieți paradigmele care orientează strategiile didactice ce valorifică procesul de învățare-predare-evaluare la nivelul primar de școlaritate, completând enunțurile de mai jos:

- ◆ Paradigma învățării ca elaborare (inter)activă de cunoștințe:
- ◆ Paradigma învățării ca elaborare (inter)activă de cunoștințe:
- ◆ Paradigma învățării ca o construcție a cunoașterii (constructivism):

4. Expuneți-vă opinia, în baza curriculumului, cu referire la sintagma „A promova învățarea active .....

5. Detaliați pe ce pune accent curriculumul promovând diversificarea și personalizarea strategiilor didactice, completând figura de mai jos:

6. Justificați, în baza unui eseu structurat scurt, eficiența noilor tehnologii ale informației și comunicării asupra practicii educaționale în clasele primare.

Unitatea 5. Repere privind evaluarea. ECD. Orientări generale. Strategii de evaluare.

Autoevaluarea în contextual autoreglării

Cuvinte cheie: *evaluare criterială prin descriptori; strategii de evaluare, autoevaluare, autoreglare.*

Conform Codului Educației al Republicii Moldova, Art. 16 (5), evaluarea rezultatelor învățării în clasele primare este criterială și se efectuează prin descriptori.

Cadrul conceptual al evaluării criteriale prin descriptori (ECD) în învățământul primar este reperat prin următoarele accepțiuni:

▪ **Baza metodologică a ECD** este evaluarea pentru învățare.

▪ **Obiectivul principal al ECD** rezidă în îmbunătățirea rezultatelor obținute individual sau în grup, contribuind la motivarea pentru învățare, la (auto)corectarea greșelilor, prin urmare la o evoluție a dezvoltării personalității școlarului mic.

▪ **Procesul ECD**, fiind subordonat interesului superior al copilului, se fundamentează pe un sistem unitar de principii:

<i>principii psiho-pedagogice</i>	<i>principii didactice</i>
<ul style="list-style-type: none"> • principiul centrării pe personalitatea celui evaluat (educat), pe caracteristicile sale individuale și de vârstă; • principiul motivării pentru învățare; • principiul confidențialității; • principiul succesului; • principiul transparenței și participării la procesul evaluării (copil/părinte/reprezentant legal al copilului).	<ul style="list-style-type: none"> • principiul relevanței și eficienței; • principiul integranței procesului educațional de predare-învățare-evaluare; • principiul priorității autoevaluării; • principiul flexibilității în alegerea instrumentelor de evaluare; • principiul corelării evaluării formative cu cea sumativă.

▪ **Obiectul evaluării** în școala primară îl constituie rezultatele școlare individuale ale copilului. Spectrul rezultatelor vizate este determinat de finalitățile stipulate în curricula disciplinelor.

▪ **Produsul școlar** reprezintă un rezultat școlar proiectat pentru a fi realizat de către elev și măsurat, apreciat de către cadrul didactic, elevul însuși, colegii și, eventual, părinții. Curricula disciplinelor conțin liste de produse școlare evaluabile în fiecare unitate de învățare.

▪ **Criteriile de evaluare** sunt seturi de calități importante care se regăsesc în produsele învățării și care trebuie să se prezinte ca un sistem, într-o unitate integră și inseparabilă cu produsul respectiv. Criteriile de evaluare se prezintă elevilor în formă de **criterii de succes**, formulate în limbaj accesibil, pe scurt, folosind verbe, de obicei la persoana I singular. Criteriile de succes pot fi formulate cu focalizare pe dimensiunea operațională și/sau pe cea atitudinală.

▪ **Descriptorii** reprezintă criterii calitative care descriu modul de manifestare a competențelor elevului și permit determinarea gradului de realizare a acestora; constituie indicatori operaționali direct observabili în comportamentul performanțial al elevilor și la nivelul rezultatelor și produselor activității concrete a acestora.

Astfel, descriptorii generali pentru învățământul primar descriu modul de manifestare a competențelor elevului în procesul realizării finalităților curriculare pe două dimensiuni interconținute:

• **dimensiunea cumulativă** vizează nemijlocit performanțele elevului la disciplinele școlare și permite atribuirea calificativelor: *foarte bine, bine, suficient*;

• **dimensiunea formativă** vizează comportamentul performanțial al elevului și permite stabilirea nivelului de performanță: *independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin*.

În clasele I-IV se acordă prioritate dimensiunii formative a aprecierii rezultatelor școlare. Astfel, școlarului mic i se oferă șanse sporite pentru succes în contextul individual al formării.

Pentru copiii cu CES se folosește același sistem criterial în evaluare, dar aplicat pe baza Planului educațional individualizat.

Strategii de evaluare

În funcție de aplicarea unor instrumente de evaluare (test, probă orală, scrisă, practică sau combinată etc.), se evidențiază evaluarea instrumentală și cea non-instrumentală.

În funcție de momentul unui act evaluativ într-un parcurs de învățare, se disting trei strategii de evaluare: **inițială** – predictivă; **formativă** – continuă; **sumativă** – finală.

În cadrul strategiei de evaluare formativă, se diferențiază:

* **evaluarea formativă în etape** – instrumentală, raportată la câteva unități de competențe; evaluările formative în etape trebuie să asigure „pregătirea” evaluării sumative la finele parcursului de învățare respectiv;

* **evaluarea formativă punctuală** – instrumentală, raportată la o unitate de competență;

* **evaluarea formativă interactivă** – non-instrumentală, feedback emoțional, de conținut, de activitate, de atitudine, raportat la obiectivele lecției.

Autoevaluarea în contextul autoreglării

Prezentul curriculum promovează orientarea demersului evaluativ către stimularea autorefecției, autocontrolului și autoreglării.

În acest context se accentuează diversificarea strategiilor evaluative și alternarea metodelor, tehnicilor și instrumentelor tradiționale de evaluare cu cele moderne (alternative/complementare): observarea sistematică a activității și a comportamentului elevului, portofoliul, proiectul, studiul de caz, autoevaluarea etc.

Evidențiem condițiile necesare pentru realizarea eficientă a autoevaluării:

- prezentarea sarcinii de lucru (produsului) și a criteriilor de succes;
- încurajarea elevilor pentru a-și pune întrebări legate de modul de realizare a sarcinii (conștientizarea criteriilor);
- aplicarea controlată a unor grile de autoverificare;
- încurajarea evaluării în cadrul grupului sau al clasei (evaluarea reciprocă);
- completarea unui chestionar (fișă de autoevaluare) la finalizarea unei sarcini de lucru relevante.

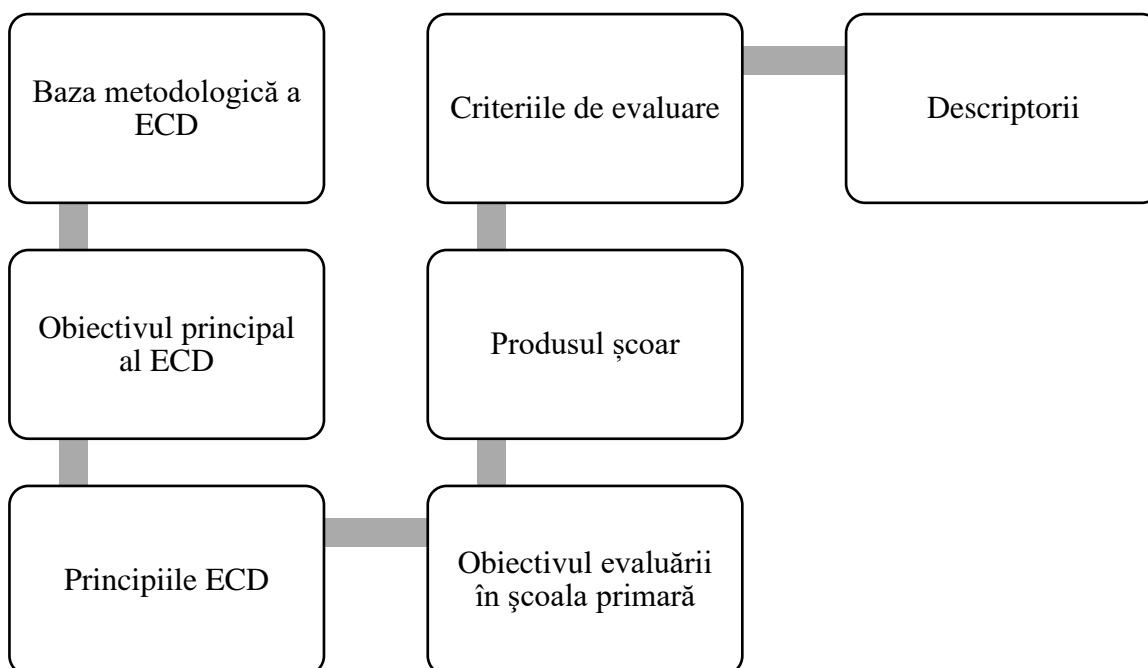
Pentru dezvoltarea capacității de autoevaluare la elevi, se recomandă următoarele procedee care necesită ghidare din partea învățătorului: autocorectarea; corectarea reciprocă; autoaprecierea; aprecierea reciprocă.

Formarea capacității de autoevaluare la elevi este strâns legată de ideea acceptării elevilor ca parteneri în actul evaluării. Elevii participă astfel la propria formare, se cunosc mai bine, fapt util pentru întreaga lor viață socială.

LUCRUL INDIVIDUAL 6.

1. Studiați și analizați capitolul 1.5. „Repere privind evaluarea ECD. Orientări generale. Strategii de evaluare. Autoevaluarea-autoreglarea” din suport sau capitolul 4. Repere privind evaluarea 4.1. Evaluarea criterială prin descriptori. Orientări generale din actualul curriculum la pp. 203-206.

2. Detaliați accepțiunile reperate de cadrul conceptual al evaluării criteriale prin descriptori (ECD) în învățământul primar, ghidându-vă după figura de mai jos:

3. Continuați enunțurile de mai jos:

* Prezentul curriculum promovează orientarea demersului evaluativ către ...;

* În acest context se accentuează diversificarea strategiilor evaluative și alternarea metodelor, tehnicilor și instrumentelor tradiționale de evaluare cu cele ...

4. Enumerați condițiile necesare pentru realizarea eficientă a autoevaluării utilizând itinerarul verbelor după structura de mai jos:

- ▶ prezentarea....;
- ▶ încurajarea ...;
- ▶ aplicarea ...;
- ▶ completarea ...;

5. Indicați procedeele pentru dezvoltarea capacității de autoevaluare la elevi care necesită ghidare din partea învățătorului:

6. Justificați printr-o propoziție, impactul formării capacității de autoevaluare la elevi:

Unitatea 6. Activități transdisciplinare. Orientări generale. Zilele de activități transdisciplinare

Cuvinte cheie: *transdisciplinaritate, activități transdisciplinare, demersuri transdisciplinare*

Activitățile transdisciplinare presupun abordarea integrată a curriculumului prin centrarea pe probleme ale lumii reale în contexte cotidiene, urmărind dezvoltarea competențelor pentru viață.

Abordarea integrată a curriculumului solicită crearea de conexiuni între competențe/unități de competențe dobândite separat, în cadrul diferitor discipline. O asemenea abordare nu se mai centrează pe discipline, ci le transcende, subordonându-le copilului – subiectului formării.

Prezentul curriculum promovează demersuri transdisciplinare:

- încadrate într-o zi de școală – 7 zile pe an;
- încadrate într-o lecție – în special, lecții de Educație moral-spirituală, Dezvoltare personală.

Zilele de activități transdisciplinare

Școala fără manuale: să înțelegem mai bine lumea din jur, să devenim mai buni

Se vor realiza 7 zile de activități transdisciplinare pe an, în fiecare dintre clasele I-IV. În sensul dat se recomandă a alege pentru activități transdisciplinare zilele care au în orar doar discipline predate de învățătorul clasei.

Se recomandă a alege:

- în săptămâna ce precede vacanța intersemestrială – 1 zi;
- în săptămâna ce precede vacanța de Paști – 1 zi;
- în luna mai – 5 zile.

În funcție de factori particulari, cadrul didactic are libertatea să opteze și pentru alegerea zilelor transdisciplinare în alte perioade ale anului școlar.

În fiecare dintre aceste zile se va realiza un demers transdisciplinar unitar. Activitățile pot fi realizate atât în afara sălii de clasă, cât și în clasă.

Se va pune accentul pe abordări flexibile care încurajează interacțiunea pozitivă, motivarea și implicarea elevilor în procesul propriei formări, valorificând în mod judicios elemente de:

- învățare-aventură/de tip expediționar;	- învățare prin descoperire;
- învățare experiențială;	- învățare prin cercetare;
- învățare bazată pe proiect;	- învățare prin colaborare;
- învățare bazată pe sarcini de lucru;	- învățare prin excursii2;
- învățare bazată pe probleme;	- învățare în muzee/educația muzeală.

Se propun șapte conținuturi generice cu subiecte tematice recomandate pentru fiecare clasă. Conținuturile generice determină cadrul formării transdisciplinare a valorilor și atitudinilor. Subiectele tematice transdisciplinare conturează contexte de legătură cu viața cotidiană a elevilor și fac posibilă comunicarea dintre fluxul de informație ce străbate lumea exterioară și fluxul de conștiință ce traversează universal interior al copilului.

În funcție de necesitățile și preferințele elevilor, de resursele deținute etc., cadrul didactic va alege conținutul generic pentru ziua respectivă (5-7 conținuturi pe an). Subiectul tematic poate fi ales dintre cele recomandate sau propus de către învățător/elevi/părinți.

Exemple de activități transdisciplinare:

1. <https://www.youtube.com/watch?v=1QxuQXeNzkQ>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=Hz2p5wpHR5Y>
3. https://www.youtube.com/watch?v=SqFOxjOI_9U

LUCRUL INDIVIDUAL 7.

1. Studiați și analizați capitolul 1.6. „Activități transdisciplinare. Orientări generale. Zile de activități transdisciplinare” din suport sau capitolul 5. Activități transdisciplinare 5.1. Orientări generale și 5.2. Zile de activități transdisciplinare din actualul curriculum la pp. 207-209.

2. Reproduceți în cuvinte proprii sensul epistemologic al transdisciplinarității după B. Nicolescu.

3. Detectați ce presupun activitățile transdisciplinare, urmărind dezvoltarea competențelor pentru viață.

4. Determinați ce solicită abordarea integrată a curriculumului.

5. Estimați din actualul curriculum demersurile transdisciplinare promovate.

6. Construiți modalitatea de proiectare a conținuturilor generice în săptămâna de activități transdisciplinare după construcția grafică de mai jos:

Se propun ... conținuturi generice cu subiecte tematice....
Conținuturile generice determină ....
Subiectele tematice transdisciplinare conturează ...
În funcție de necesitățile și preferințele elevilor, de resursele deținute etc., cadrul didactic va alege ...
Subiectul tematic poate fi ales ...

7. Enumerați cât mai multe produse comune recomandate pentru zilele de activități transdisciplinare.

8. Argumentați de ce în cadrul fiecărui subiect tematic (abordat în una sau două zile succesive) se va elabora și prezenta un produs comun al activităților transdisciplinare.

Unitatea 7. Ghidul de implementare a curriculumului pentru învățământul primar.

Nomenclatorul tipurilor de documentație școlară

7.1. Ghidul de implementare a curriculumului pentru învățământul primar, produs curricular, document de reper în implementarea curriculumului în procesul educațional pe discipline în clasele primare

7.2. Nomenclatorul tipurilor de documentație școlară

Cuvinte cheie: *produs curricular, document de reper, programa școlară*

7.1. Ghidul de implementare a curriculumului pentru învățământul primar, produs curricular, document de reper în implementarea curriculumului în procesul educațional pe discipline în clasele primare

Prezentul Ghid face parte din sistemul de produse ale Curriculumului pentru învățământul primar și reprezintă un document de reper în implementarea curriculumului în procesul educațional pe discipline în clasele primare.

În consensul dat, ghidul de față propune:

- orientări generale și reperi metodologice privind proiectarea curriculară la disciplinele școlare: proiectarea de lungă și de scurtă durată;
- concepția fiecărui curriculum disciplinar în contextul cadrului conceptual al curriculumului pentru învățământul primar;
- sugestii metodologice și de evaluare pentru disciplinele școlare;
- reperi metodologice și recomandări de proiectare și realizare a activităților transdisciplinare.

În elaborarea subiectelor prezentului ghid s-au avut în vedere:

- orientarea spre învățarea activă, spre a învăța să înveți, spre formarea de competențe, spre dezvoltarea creativității elevilor;
- asigurarea unui echilibru optim între abordările teoretice și cele aplicative;
- posibilitățile reale de aplicare la clasă.

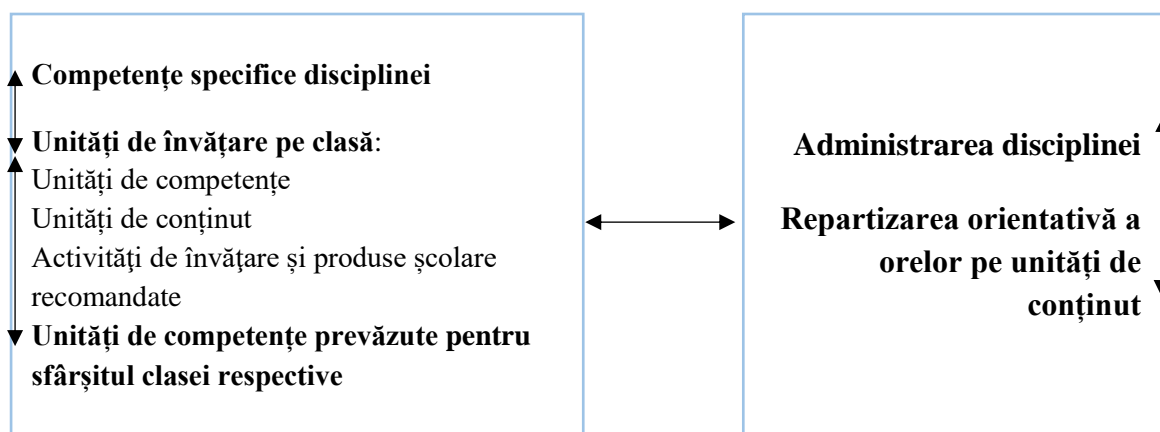
Ghidul se adresează cadrelor didactice din învățământul primar și managerilor în educație.

Prin ghidul dat tindem să promovăm demersurile diversificate și personalizate ale cadrelor didactice în implementarea Curriculumului pentru învățământul primar.

Drept condiții pentru implementarea eficientă a curriculumului dezvoltat, evidențiem:

- promovarea unui management eficient al implementării curriculumului în învățământul primar;
- crearea unui climat psihologic și relațional favorabil;
- crearea mediului de învățare adecvat;
- crearea unui cadru motivațional pentru cadre didactice și elevi;
- acceptarea conștientă de către subiecții procesului educațional a schimbărilor în cadrul curricular;
- parteneriatul eficient cu părinții în cheia Strategiei intersectoriale de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022;
- parteneriatul eficient cu reprezentanții comunității.

În acest sens, programa disciplinară pentru o clasă se lecturează urmărind interrelaționarea următoarelor elemente:

Competențele specifice, fiind proiectate pentru tot parcursul claselor primare, reperează proiectarea de lungă durată la disciplină. Proiectarea didactică anuală a disciplinei se realizează conform datelor din *Administrarea disciplinei* și ținând cont de *Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare*.

Sistemele de unități de competențe proiectate pentru o unitate de învățare sunt prevăzute integral pentru evaluarea de tip cumulativ la finele respectivei unități de învățare și selectiv – pentru evaluarea formativă pe parcurs. Aceste sisteme reperează proiectarea didactică a unităților de învățare și proiectarea didactică de scurtă durată.

Sistemele de unități de competențe sintetizate la finele fiecărei clase sunt prevăzute pentru evaluarea anuală. Aceste sisteme vor repera descrierea rezultatelor elevilor în tabelul de performanță școlară întocmit la finalizarea fiecăreia dintre clasele I-IV.

Unitățile de conținut constituie mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea sistemelor de *unități de competențe* proiectate pentru unitatea de învățare dată. Respectiv, se vizează și realizarea competențelor specifice disciplinei, dar și a celor transversale/transdisciplinare.

Unitățile de conținut includ liste de termeni specifici disciplinei: cuvinte/sintagme care trebuie să intre în vocabularul activ al elevului pe parcursul respectivei unități de învățare.

Activitățile de învățare și produsele școlare recomandate prezintă liste deschise de contexte semnificative de manifestare a unităților de competențe proiectate pentru formare/dezvoltare și evaluare în cadrul unității respective de învățare.

Cadrul didactic are libertatea și responsabilitatea să valorifice această listă în mod personalizat la nivelul proiectării și realizării lecțiilor, în concordanță cu proiectele unităților de învățare, dar și să o completeze în funcție de specificul clasei concrete de elevi, de resursele disponibile etc.

7.2. Nomenclatorul tipurilor de documentație școlară

https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_modificare_nomenclator_1.pdf

- enumeră documentele și rapoartele obligatorii pentru a fi deținute, elaborate și completate în instituția de învățământ general;

- include lista documentelor principale care reflectă și asigură funcționarea normative a instituției de învățământ;

- indică de către **cine** trebuie întocmite documentele;

- stabilește **când** trebuie elaborate sau completate și **cât** constituie durata de păstrare a acestora în arhivă;

- clarifică cui îi aparține responsabilitatea de creare a condițiilor pentru elaborarea, completarea, păstrarea documentației școlare – administrației instituției de învățământ;

- la decizia cui se va elabora, completa și păstra în format electronic sau imprimat pe hârtie documentația – instituției.

Rubricația cu referire la cadrele didactice

Nr. d/o	Documentul	Cine elaborează	Cine aprobă/verifică	Perioada elaborării/completării	Durata de păstrare
1.	Cataloagele școlare (format hârtie sau electronic) în conformitate cu Instrucțiunea de completare a catalogului aprobată prin ordinal MECC (paginile rezervate disciplinei școlare de care este responsabil cadrul didactic). Cataloagele privind activitatea cercurilor secțiilor etc. Cataloagele grupelor cu regim prelungit. Registrul asociat (disciplina Educație pentru societate)	Cadrul didactic	Directorul adjunct	Pe parcursul anului școlar, sistematic în conformitate cu orarul. La sârșitul semestrului și a anului școlar în catalog se vor indica numărul orelor proiectate și realizate; media academică, procentul calității la fiecare clasă	75 ani
2.	Proiectul de lungă durată la disciplina/disciplinele de studiu	Cadrul didactic elaborează sau adaptează Proiectul de lungă durată	Directorul adjunct	Până la 1 septembrie	3 ani
3.	Planul Educațional Individualizat (pentru elevii cu CES)	Cadrul didactic cu suportul cadrului didactic de sprijin, în baza recomandărilor SAP	Directorul adjunct	Până la 15 septembrie	Pe toată perioada de aflare a elevului în instituția de învățământ
4.	Proiectul didactic/demersal acțional la o oră sau la o unitate de învățare, conform curriculumului și Reperelor metodologice aprobate anual de către MECC	Tinerii specialiști, cadrele didactice fără grad didactic și cadrele didactice ce dețin gradul didactic doi	Vor fi evaluate de către directorul adjunct al instituției în scopul acordării ajutorului metodic (și se va oferi feed-back	Sistematic	La decizia cadrului didactic, după necesitate

			constructive/ sugestii de îmbunătățire), doar în cazul în care se asistă la ore sau se constată rezultate nesatisfăcătoare ale elevilor		
5.	Portofoliul pentru atestare ce conține actele și materialele solicitate de Regulamentul pentru atestare	Cadrul didactic	Directorul adjunct	Pe parcursul anului de învățământ în care cadrul didactic este supus atestării	3 ani
6.	Tezele semestriale și probele de evaluare sumativă la disciplinele școlare (conținutul probei, baremul de corectare, schema de convertire a punctajului în note)	Cadrul didactic	Directorul adjunct	La sfârșitul semestrului I și la sfârșitul anului	3 ani
7.	Fișe de sesizare în caz de violență, neglijare, exploatare și trafic (ANET)	Cadrul didactic	Directorul	După caz	Pe perioada aflării elevului în școală

Dirigenții de clasă

Nr. d/o	Documentul	Cine elaborează	Cine aprobă/verifică	Perioada elaborării/completării	Durata de păstrare
1.	Catalogul școlar	Dirigintele, conform instrucțiunii	Directorul adjunct	Se pune în aplicare până la 5 septembrie; se completează zilnic; semestrial și anual se completează situația școlară a elevilor, frecvența	75 ani
2.	Dosarele personale ale elevilor	Dirigintele	Directorul	La începutul anului școlar până la 1 octombrie, la sfârșitul anului școlar, nu mai	75 ani

				târziu de 2 săptămâni după încheierea mediilor la disciplinele școlare sau a examenelor (claselor absolvente)	
3.	Dosarele elevilor din familii social și economic vulnerabile, completate conform cerințelor pentru obținerea ajutoarelor materiale, indemnizații pentru școlarizare și alimentației gratuite	Dirigintele	Directorul	În perioada 15 august-15 septembrie	Pe perioada aflării elevului în instituția de învățământ
4.	Portofoliul clasei/carte de vizită a clasei care va conține calendarul semestrial al activităților și în care elevii vor include descrierile și opiniile lor după realizarea unor activități cu colegii (descrierea evenimentului, poze, produse elaborate etc.)	Dirigintele împreună cu elevii	Nu se verifică și nu se va aproba. Se va evalua doar în cazul în care se vor înainta din timp criteriile de evaluare	Pe parcursul anului de învățământ	La decizia elevilor și dirigintelui, pe perioada aflării elevilor în școală
5.	Planul activităților și ședințelor cu părinții	Dirigintele	Directorul și/sau directorul adjunct	Până la 15 septembrie	4 ani pentru clasele primare, 5 ani pentru clasele gimnaziale, 3 ani pentru clasele liceale
6.	Procesele verbale ale ședințelor consiliului părinților (inclusiv lista nominală a membrilor Consiliului) și ale ședințelor cu părinții	Secretarul Consiliului părinților	Dirigintele Directorul adjunct	Trimestrial	2 ani
7.	Fișe de sesizare în caz de violență, neglijare, exploatare și trafic (ANET)	Dirigintele	Directorul	După caz	Pe perioada aflării

					elevului în școală
8.	Documente confirmative și informative cu privire la absența elevilor	Dirigintele asigură îndosărierea	Directorul adjunct	După caz. Pe parcursul anului	1 an
9.	Raportul semestrial/annual cu referire la reușita școlară (frecvența, media semestrială, procentul reușitei, procentul calității per discipline și per clasă)	Dirigintele	Directorul adjunct	26-31 decembrie 31 mai-3 iunie 24-31 mai (clasele absolvente)	2 ani

LUCRUL INDIVIDUAL 8.

1. Studiați și analizați capitolul 1.7. 1. „Ghidul de implementare a curriculumului pentru învățământul primar, produs curricular, document de reper în implementarea curriculumului în procesul educațional pe discipline în clasele primare” din suport sau actualul Ghid la capitolul „Proiectarea curriculară la disciplinele de învățământ. Orientări generale” (2018, pp. 8-9)

2. Detectați prin argumente direct din Ghid accepțiuni cu referire la:

- noul concept atribuit proiectării didactice;
- dreptul învățătorului în contextual proiectării didactice curriculare;
- responsabilitatea învățătorului în contextual proiectării didactice curriculare;
- nivelurile de proiectare didactică la o disciplină școlară, completând diagram de mai jos:

În contextul Curriculumului pentru învățământul primar, conceptul central al proiectării curriculare la disciplină este: .....

Proiectarea didactică ..... exprimă dreptul cadrului didactic de a lua .....

Prin proiectarea didactică ..... învățătorul își asumă responsabilitatea de a

Proiectarea didactică la o disciplină școlară solicită învățătorului ....., eșalonată pe ..... de ..... și de .....

3. Studiați și analizați actualul Ghid la capitolul 2. „Proiectarea de lungă durată” (2018, pp. 10-19).

4. Elaborați „Balzonul personal” în care să clarificați conținutul capitolului 2 din Ghid cu referire la Proiectul de lungă durată, după modelul de mai jos:

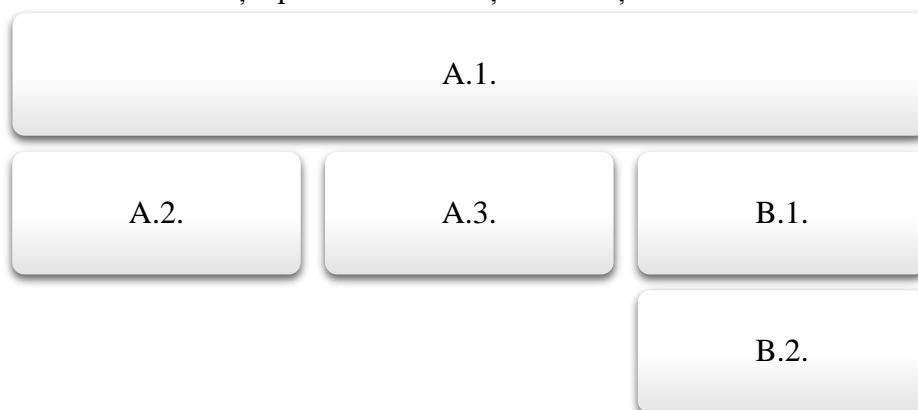
A. 1. Valența normativă a Proiectului de lungă durată utilizând cuvintele cheie: document administrative, instrument funcțional, carcter personalizat;

A. 2. Conținutul proiectului de lungă durată;

A.3. Elementele antetului proiectului de lungă durată

B. 1. Rubricația proiectului de administrare a disciplinei.

B.2. Rubricația proiectului unității de învățare

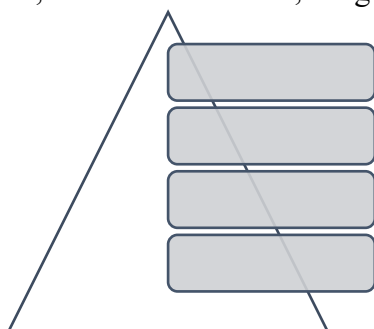

5. Reprezentați scala cronologică a proiectării de scurtă durată, după organizatorul grafic cronologic de mai jos:

Reperele intercondiționate a schemei rationale și personalizate a proiectului didactic de scurtă durată									
Elementele proiectului de scurtă durată									
Rubricarea antetului proiectului de lecție									
Organizarea tabelară: Scenariul didactic al leției									

6. Studiați și analizați capitolul 1.7.2. „, Nomenclatorul tipurilor de documentatie școlară” din support și actualul nomenclator (2019).

7. Estimați locul beneficiarilor acestui Nomenclator indicând, prin numerație, ordinea cronologică a acestora din figura de mai jos: echipa managerială a instituției de învățământ, cadrele didactice, comisiile metodice, diriginții de clasă

SEMINARI
SEMINARUL 1 (2)

Documente de politici educaționale

A. CODUL EDUCAȚIEI (2014) - CURRICULUMUL NAȚIONAL AL REPUBLICII MOLDOVA

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=355156>

1. Studiați și analizați Art. 3. „Noțiuni principale” din CE.
2. Estimați din Articolul 3. al CE, noțiunile direct conexe cu profesia aleasă –învățător la clasele primare.
3. Clarificați, semnificația noțiunilor direct legate de viitoarea profesie.
3. Studiați și analizați Art. 11 „Finalitățile educaționale” din CE.
4. Ilustrați verbal finalitatea principală a educației după CE.
6. Reproduceți verbal (pe de rost) și în scris competențele-cheie formate la individ, urmărite de educație, conform CE.
7. În baza suportului de curs Unitatea 1 reproduceți definiția curriculumului:
  - a) ca ansamblul experiențelor planificate riguros pentru a fi furnizate în școală elevilor spre a atinge scopurile învățării;
  - b) ca document de politică educațională;
8. În baza suportului de curs Unitatea 1. descrieți în cuvinte proprii ce reprezintă Curriculumul (ca sistem de produse) Conform Cadrului de referință al Curriculumului Național.
9. Enumerați categoriile de produse curriculare stipulate în Curriculumul Național al Republicii Moldova, completând tabelul de jos:

DOCUMENTE CURRICULARE - Curriculumul Național al Republicii Moldova		
de tip reglator	de tip proiectiv	de tip metodologic

10. Studiați și analizați Art. 40 „Structura curriculumului” din CE.
11. Confirmați opțiunea voastră exprimată verbal cu prevederile art. 12. Studiați și analizați Art. 41 „Manualele școlare” din CE.
13. Prezentați conținutul articolului cu referire la modalitatea de utilizare, elaborare, selectare, editare și aprobare a manualelor; asigurare cu manuale a elevilor; utilizarea manualelor alternative.

B. PLANUL-CADRU PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR, GIMNAZIAL ȘI LICEAL

https://mecc.gov.md/sites/default/files/plan-cadru_2021-2022_pt_siteul_mecc_plasat_la_20.04.2021.pdf

1. În baza suportului de curs Unitatea 1 reproduceți, accepțiunile conceptuale cu referire la Planul-cadru pornind de la 4 cuvinte cheie de mai jos:
  - document .....
  - asigură .....
  - este aprobat .....
2. Studiați și analizați Art. 40 „Structura curriculumului” din CE.
3. Estimați punctele care detaliază conținutul Planului- cadru în structura curriculumului din acest articol.
4. Deduceți din acest articol ce include Planul-cadru.
5. Confirmați, prin ce punct al acestui articol din CE, obligativitatea Planului – cadru.
6. Studiați și analizați punctul 1.3. „Orarul” din actualul Plan-Cadru.
7. Clarificați conținutul acestui punct completând propozițiile de mai jos:
Orarul este discutat și aprobat.....

Se recomandă la stabilirea orarului .....
 La stabilirea orarului sunetelor se va ține cont de .....
 Orarul sunetelor asigură .....
 Durata lecțiilor este de .....
 Durata lecției în clasa I, în perioada de adaptare în luna septembrie, este .....
 Durata recreațiilor constituie .....
 Temele pentru acasă se proiectează conform ..... la rubrica..... în
 corespundere cu prevederile .....

8. Studiați și analizați punctul 1.5. „Organizarea activităților extrașcolare” din actualul Plan-Cadru.

9. Rezumați cerințele de organizare a activităților extrașcolare conform acestui punct abordat, utilizând cuvintele cheie: organizare, desfășurare, proiectare.

10. Studiați și analizați capitolul 1.7. „Asigurarea protecției vieții și sănătății elevilor” din actualul Plan-Cadru.

11. Distingeți activitățile din școală, care implică elevii, cadrele didactice și părinții, vizând asigurarea securității și protecția vieții și sănătății tuturor elevilor.

12. Detectați disciplina în clasele primare unde elevilor se vor forma deprinderi și atitudini de comportament responsabil în caz de situații excepționale.

13. Deduceți compartimentul special inclus de administrația instituțiilor de învățământ în Planul anual de activitate al instituției care va conține activități de instruire planificate în instituție, în afara orelor de curs.

14. Enumerați activitățile de simulare, organizate în comun cu alte subdiviziuni sociale în care elevii vor fi antrenați trimestrial.

15. Listați activitățile pentru elevi, cadre didactice, părinți de informare și sensibilizare privind riscurile online, de consolidare a culturii digitale și sporire a nivelului de conștientizare privind amenințările din mediul online, precum și pentru modalitățile de protecție pe Internet.

16. Distingeți actele și acțiunile procedurale conform cărora:
 - administrația instituțiilor de învățământ va implica toți angajații, elevii și părinții în activități de prevenire a violenței față de copii: .....;
 - administrația instituțiilor de învățământ și toți angajații vor soluționa cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului în cooperare cu alte instituții și servicii comunitare .....;
 - administrația instituțiilor de învățământ de comun cu OLSDÎ și alte structuri, va implica toți angajații, specialiștii cu competențe în domeniul educației, elevii și părinții în activități de prevenire și combatere a absenteismului și abandonului școlar.

17. Studiați și analizați pp. 15-16 din Planul – cadru (2021-2022).

18. Interpretați personalizat, pentru nivelul primar de învățământ, rubricația capitolului „2.1. Planul-cadru pentru clasele I – IX”, specificând lista disciplinelor opționale recomandate pentru clasele I–IV în raport, prin comparație, cu domeniile prioritare disciplinelor opționale oferite elevilor care contribuie la dezvoltarea unor competențe transversale din punctul 1.6. „Disciplinele opționale” al Planului-cadru (2021-2022).

Pentru sarcina data, veți utiliza un dispozitiv de scriere de culoare roșie, unind disciplinele opționale cu domeniul prioritar. Vezi exemplu:

<p>Limbă și comunicare</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cultura bunei vecinătăți 2. O oră pentru lectură 3. În împărăția cuvântului 4. Tainele comunicării 	<p>Civismul și educația patriotică</p>
--	---

5. Elemente de cultură și civilizație a Franței 6. Educație pentru media (cl. III–IV) 7. English for Future Matematică și științe 8. Educație ecologică 9. Educație pentru sănătate 10. Matematica distractivă 11. În împărăția lui MATE 12. Robotică (cl.III–IV) 13. Informatică (cl.II–IV) 14. Matematica în cotidian (cl.I–IV) 15. Matematica pentru isteți (cl.I–IV) Educație socioumanistică 16. Religia 17. Educație economică și antreprenorială (cl.I–IV) 18. Educație interculturală 19. Educație pentru drepturile omului (cl.I–IV). Sport 20. Educație fizică și fotbal (cl.I–IV)	Educația pentru sănătate și viața de calitate Antreprenoriatul, creativitatea și inovația Educația pentru dezvoltare durabilă Educația interculturală
---	--

C. 3. STANDARDE DE COMPETENȚĂ PROFESIONALĂ ALE CADRELOR DIDACTICE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL GENERAL

https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_cadre_didactice.pdf

1. Studiați și analizați actualele standarde de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general (2018).

2. Identificați cerințele de bază înaintate cadrului didactic stipulate în Standarde utilizând cuvintele de reper: are studii, asigură accesibilitatea, demonstrează, asigură incluziunea și..., comunică eficient cu...

3. Listați descriptorii domeniilor de competență 1 și 3, completând tabelul:

Domeniul de competență 1. PROIECTAREA DIDACTICĂ		
Standardul: Cadrul didactic proiectează demersul educațional din perspectiva teoriei curriculare.	Indicatorul: 1.1. Proiectează demersul didactic în conformitate cu rigorile cadrului curricular al disciplinei.	Descriptori:
	Indicatorul: 1.2. Proiectează evaluarea procesului educațional și a rezultatelor școlare.	Descriptori:
Domeniul de competență 3. PROCESUL EDUCAȚIONAL		
Standardul: Cadrul didactic asigură realizarea procesului educațional de calitate.	Indicatorul: 3.1. Gestionează procesul educațional la clasă	
	Indicatorul: 3.2. Demonstrează o comunicare didactică eficientă.	
	Indicatorul: 3.3. Stimulează motivația, autonomia și	

	responsabilizarea subiecților pentru propria învățare	
	Indicatorul: 3.4. Utilizează resursele didactice de timp, materiale și umane.	
	Indicatorul: 3.5. Evaluează și oferă conexiuni inverse în vederea sporirii performanțelor	

SEMINARUL 2. (1)

Curriculum pentru învățământul primar: abordare conceptuală; abordare sistemică
https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_primare_site.pdf

1. Studiați și analizați actualul curriculum pentru învățământul primar (2018, p. 6; p. 10)
2. Reproduceți abordările conceptuale cu referire la Curriculum pentru învățământul primar continuând propozițiile:

Curriculumul pentru învățământul primar este parte componentă a Curriculumului Național și reprezintă un document reglator și un act normativ .....
Scopul Curriculumului pentru învățământul primar constă în .....
Curriculumul pentru învățământul primar este parte componentă a Curriculumului Național și reprezintă un sistem de .....

3. Studiați și analizați conținutul capitolului 1.1. „ Curriculumul pentru învățământul primar: abordare sistemică” din actualul curriculum (2018, p. 10)

4. Reproduceți verbal (pe de rost) definiția competenței școlare conform Cadrului de Referință al Curriculumului Național.

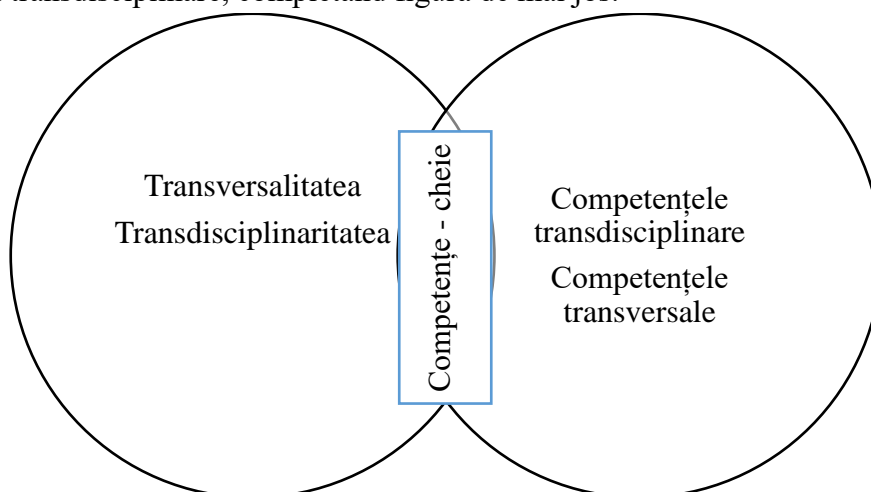
5. Studiați și analizați conținutul capitolului 1.2. „ Sistemul de competențe pentru învățământul primar”.

6. Reproduceți verbal (pe de rost) competențele-cheie din actualul curriculum (2018, p. 11) stipulate în CE (2014) Art. 11(2)

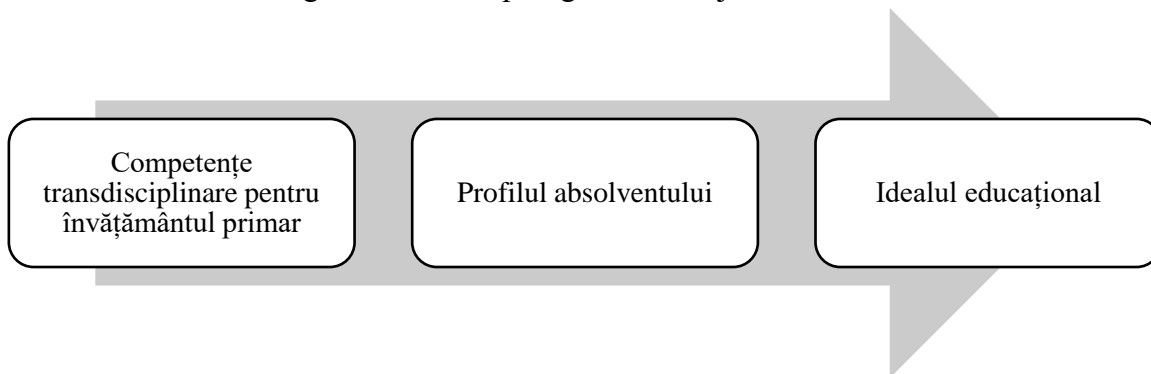
7. Ilustrați structura sistemului de competențe pentru învățământul primar printr-un organizator graphic personalizat

8. Argumentați (în scris), cu trimeri la capitol 1.2. din curriculum (p. 12):

▪ de ce competențele cheie din sistemul de competențe pentru învățământul primar sunt și transversale și transdisciplinare, completând figura de mai jos:

▪ de ce competențele transdisciplinare pentru învățământul primar sunt circumscrise de Profilul absolventului, ghidându-vă după figura de mai jos:

SEMINARUL 3. (1)

Schematizarea structurii curriculumului disciplinar

1. Studiați și analizați conținutul capitolului 1.3. „Curricula disciplinelor (programa școlară) din suport sau din actualul curriculum 2018, (pp. 16-17).”

2. Răspundeți la următoarele întrebări cu argumente direct din actualul curriculum (2018, pp. 16-17):

- Ce marchează punctul de reper în proiectarea de lungă durată la disciplină pe tot parcursul claselor primare?

- Conform căror detalii se realizează proiectarea didactică anuală a disciplinei?

- Cum sunt prevăzute sistemele de unități de competențe pentru o unitate de învățare și la ce contribuie acestea ca puncte de reper?

- Pentru ce sunt prevăzute sistemele de competențe la finele fiecărei clase și pentru ce acestea servesc punct de reper?

- Ce constituie și ce vizează unitățile de conținut? Ce includ unitățile de conținut?

- Ce reprezintă activitățile de învățare și produsele școlare recomandate din actualul curriculum?

3. Demonstrați în baza unei discipline școlare, unei clase și a unui modul (unități de conținut) structura curriculumului disciplinar, ghidându-vă după exemplul propus în tabelul de mai jos:

Clasa	I	
Disciplina	Dezvoltarea personală	
Competențele specifice disciplinei	<p>1. Aprecierea identității personale și a celorlalți în contexte educaționale/familiale/comunitare, demonstrând încredere în forțele proprii și atitudine pozitivă.</p> <p>2. Utilizarea rațională a resurselor personale, sociale și ale mediului, demonstrând integritate și responsabilitate.</p> <p>3. Adoptarea modului de viață sănătos în contexte variate, demonstrând interes și implicare în activități de menținere a sănătății proprii și a celor din jur.</p> <p>4. Proiectarea carierei din perspectiva potențialului individual și a intereselor profesionale, manifestând atitudine pozitivă față de dezvoltarea personală și învățare ca muncă de bază a elevului.</p> <p>5. Adaptarea comportamentului privind securitatea personală și a celor din jur în situații cotidiene, demonstrând atenție și atitudine responsabilă față de sine și cei din jur</p>	
Administrarea disciplinei. Clasa I	1 oră pe săptămână	Total 33 ore pe an

Repartizarea orientativă a orelor pe unități de conținut	Unități de conținut – Modulul 1 – 6 ore
Unități de conținut – Modulul 1	Arta cunoașterii de sine și a celuilalt
Unități de competențe	1. Recunoașterea emoțiilor proprii și ale celorlalți, exprimate prin gesturi, mimică, cuvinte. 1.2. Descrierea unicității proprii și a celorlalți în contextul statutului de elev. 1.3. Demonstrarea unui comportament corespunzător regulilor clasei și ale școlii.
Unități de conținut	<ul style="list-style-type: none"> • Unicitatea proprie și a celuilalt: numele și prenumele, data și locul nașterii, adresa, preferințe. • Comportamentul elevului în clasa I. Regulamentul școlar. Regulile de comportament în clasă. Comportament nonviolent, prietenos. • Comunicarea cu învățătorii, colegii. Arta comunicării: ascult, înțeleg, mă exprim. • Trăiri emoționale ale elevului de clasa I. Emoții de bază: bucurie, tristețe, frică, furie. Recunoașterea și exprimarea emoțiilor • Managementul clasei: abordări situaționale concrete.
Activități de învățare și produse școlare recomandate	<p>Erciții-joc:</p> <ul style="list-style-type: none"> _ de autocunoaștere; de prezentare; de cunoaștere interpersonală; _ de tip „Ascultă-Gândește-Continuă” (de exemplu: „A fi elev înseamnă a fi (cum?)...”; „Îmi place/ nu-mi place la mine faptul că sunt...”; „Mă pricep bine la...” etc.); _ de recunoaștere, de exprimare a emoțiilor prin gesturi, mimică, cuvinte. <p>Jocuri de rol:</p> <ul style="list-style-type: none"> _ de tip vorbitor-ascultător, cu folosirea păpușilor de deget, de mâna, a marionetelor, măștilor etc.; _ dramatizarea unor situații cu adulții și cu semenii în mediul școlar. <p>Mini-studii de caz cu referire la unicitatea proprie și a celuilalt, comportament, comunicare, emoții etc., în baza: utilizării software-urilor educative; vizionării desenelor animate; povestirii unor situații din cotidian.</p> <p>Confecționare de materiale-suport individuale/ colective pe care se schițează/aplică emoticoane/ chipuri ce exprimă diverse emoții: seturi de cartele; paletare (tip evantai); postere („Paleta emoțiilor”; „Alfabetarul emoțiilor” etc.);</p> <p>Produse: aprecierea/exprimarea prin simboluri; mesajul oral.</p>

SEMINARUL 4. (1)

Proiectarea, realizarea strategiilor didactice

1. Studiați și analizați capitolul 1.4. „Repere privind strategiile didactice. Orientări generale. Sugestii metodologice” din suport sau capitolul 3. „Repere privind strategiile didactice” 3.1. „Orientări generale” din actualul curriculum (2018) la pp. 198-202.

2. Clarificați în cuvinte proprii;

a) De ce este determinată proiectarea strategiilor didactice?

b) În raport de ce factori se realizează personalizat strategia didactică?

3. Analizați, în scris, modelele recomandate de actualul curriculum în proiectarea demersurilor didactice:

a) Modelul învățării secvențiale a cunoștințelor în lecție:

b) Modelul ERRE:

4. Detectați în baza curriculumului/suportului tipurile de lecție din perspectiva formării competențelor cu structurile de activitate specifice fiecărui tip, completând tabelul de mai jos:

Lecția de formare a capacităților de dobândire a cunoștințelor	Lecția de formare a capacităților de înțelegere a cunoștințelor	Lecția de formare a capacităților de aplicare a cunoștințelor
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6.	1. 2. 3. 4. 5. 6.
Lecția de formare a capacităților de analiză și sinteză a cunoștințelor	Lecția de formare a capacităților de evaluare a cunoștințelor	Lecția mixtă
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

5. Deduceți pașii secvențelor de lecție ERRE care facilitează metodologic procesul de formare a competențelor, completând tabelul de mai jos:

EVOCARE	1.
REALIZAREA SENSULUI	2.
	3.
REFLECȚIE	4.
	5.
EXTINDERE	6.

6. Răspundeți la următoarele întrebări, în baza curriculumului/suportului:

- * Ce recomandă actualul curriculum cu referire la strategiile didactice?
- * Care sunt punctele forte esențiale ale jocurilor didactice la vârsta școlară mică?
- * Cum se valorifică metodele active și interactive în procesul educațional la nivelul primar de învățământ?

SEMINARUL 5. (1)

Instrumente, strategii, tipuri de evaluare ecd

1. Studiați și analizați capitolul 1.5. „ Repere privind evaluarea ECD. Orientări generale. Strategii de evaluare. Autoevaluarea-autoreglarea” din suport sau capitolul 4. Repere privind evaluarea 4.1. Evaluarea criterială prin descriptori. Orientări generale din actualul curriculum la pp. 203-206.

2. Punctați care instrumente de evaluare se aplică în cadrul evaluării instrumentale și celei non-instrumentale.

3. Distingeți strategiile de evaluare în funcție de momentul unui act evaluativ într-un parcurs de învățare

4. Clarificați tipurile de evaluări în cadrul strategiei de evaluare formative, completând enunțurile de mai jos:

- * evaluarea formativă în etape –
- * evaluarea formativă punctuală –
- * evaluarea formativă interactivă –

SEMINARUL 6. (1)

Realizarea activității transdisciplinare

1. Studiați și analizați capitolul 1.6. „Activități transdisciplinare. Orientări generale. Zile de activități transdisciplinare” din suport sau capitolul 5. Activități transdisciplinare 5.1. Orientări generale și 5.2. Zile de activități transdisciplinare din actualul curriculum la pp. 207-209.

2. Construiți modalitatea de realizare a activităților transdisciplinare pe an, în fiecare dintre clasele I-IV după construcția grafică de mai jos:

Se vor realiza			
Se recomandă ...			
Se recomandă ...	• în săptămâna ce precede vacanța intersemestrială -	• în săptămâna ce precede vacanța de Paști –	• în luna mai –
Cadrul didactic are libertatea să ...			
În fiecare dintre aceste zile se va realiza ...			
Activitățile transdisciplinare pot fi realizate ...			
Se va pune accentul pe abordări flexibile care încurajează interacțiunea pozitivă, motivarea și implicarea elevilor în procesul propriei formări, valorificând în mod judicios elemente de:			
<input type="text"/>			

3. Extindeți itinerarul de produse recomandate pentru zilele de activități transdisciplinare: album, bulletin informative, lapbook, poster.....

4. Detaliați pentru fiecare clasă (I-IV) subiectele tematice recomandate pentru zilele de activități transdisciplinare de actualul curriculum la conținuturile generice, completând tabelul de mai jos:

Conținuturi generice	Subiecte tematice recomandate			
	Clasa I	Clasa II	Clasa III	Clasa IV
1. Educație patriotică				
2. Educație pentru sănătate				
3. Educație pentru mediu/ Educație ecologică				

4. Educație pentru familie				
5. Educație antreprenorială				
6. Educație interculturală				
7. Educație pentru societate				

SEMINARUL 7. (3)

Orientări generale în proiectarea curriculară la disciplinele de învățământ Standarde de competență profesională ale cadrelor didactice în învățământul general

1. Studiați și analizați capitolul 1.7.1. „Ghidul de implementare a curriculumului pentru învățământul primar, produs curricular, document de reper în implementarea curriculumului în procesul educațional pe discipline în clasele primare” din suport sau actualul Ghid la capitolul „Proiectarea curriculară la disciplinele de învățământ” (20188, pp. 8-9)

2. Categorișiți nivelul documentelor de proiectare didactică eșalonată, realizate de învățător și aprobate în cadrul instituției de învățământ, completând organigrama de mai jos:

La nivel de lungă durată:
.....
.....
.....

La nivel de scurtă durată:
.....
.....
.....

3. Argumentați printr-un eseu scurt:

- de ce documentele de proiectare didactică eșalonată sunt documente administrative;
- de ce curriculumul disciplinar constituie reperul principal, documentul reglator pentru proiectarea personalizată a activității didactice la clasă?

4. Studiați și analizați capitolul 1.7.2. „Nomenclatorul tipurilor de documentatie școlară” din suport sau actualul Nomenclator (2019)

https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_modificare_nomenclator_1.pdf

5. Recunoașteți rubricațiile nomenclatorului cu referire la nivelurile de proiectare didactică realizate de învățător și aprobate în cadrul instituției de învățământ, completând spațiile tabelului de mai jos:

Cadrul didactic				
Documentul	Cine elaborează	Cine aprobă/verifică	Perioada elaborării/completării	Durata de păstrare
Proiectul de lungă durată				
Proiectul didactic de scurtă durată				

6. Revedeți actualele Standarde de competențe profesionale ale cadrelor didactice (2018)

7. Estimați în baza acestor standardelor domeniul de competență cu referire la proiectarea didactică, completând tabelul de mai jos:

Domeniul de competență nr. ... „.....”		
Standardul:	Indicatorul:	Descriptori:
	Indicatorul:	Descriptori:

LABORATOARE

LABORATOR 1 (1 oră)

Schematizarea structurii curriculumului disciplinar

a. Studiați și analizați capitolul 2 „Curricula disciplinelor” din actualul curriculum (2018) la pp. 16-17.

b. Demonstrați în baza unei discipline școlare, a unei clase și a unui modul (unități de conținut) structura curriculumului disciplinar, completând spațiile tabelului de mai jos, ghidându-vă după exemplul propus la seminarul 2.

Clasa	
Disciplina	
Competențele specifice disciplinei	
Administrarea disciplinei. Clasa I	
Repartizarea orientativă a orelor pe unități de conținut	
Unități de conținut – Modulul 1	
Unități de competențe	
Unități de conținut	
Activități de învățare și produse școlare recomandate	

LABORATOR 2 (1 oră)

Compendiul de metode active și interactive recomandabile în clasele primare

a. Studiați și analizați capitolul 3. „Repere privind strategiile didactice” 3.1. „Orientări generale” din actualul curriculum (2018) la pp. 198-202.

b. Extindeți bagajul de metode active și interactive aplicabile în clasele primare, completând tabelul propus mai jos:

Metode de predare-învățare interactive de grup	Cubul; Mozaic; Graffiti; ....
Metode de fixare și sistematizare a cunoștințelor și de verificare	Cinquain; SINELG; hexagonul; ....

Metode de rezolvare a problemelor prin stimularea creativității	Blitz; Frisco; Acvariul; ....
Metode de cercetare în grup	Intra-act; portofoliul; proiectul; ....

LABORATOR 3 (1 oră)

Aprecierea rezultatelor școlare în contextul ECD

- a. Studiați și analizați capitolul 4 „Repere privind evaluarea” din actualul curriculum (2018) la pp. 203-206.
- b. Estimați accepțiunile cadrului conceptual al evaluării criteriale prin descriptori (ECD) în învățământul primar, completând spațiile tabelului de mai jos:

Baza metodologică a ECD este.....
Obiectivul principal al ECD rezidă .....
Obiectul evaluării în școala primară îl constituie .....
Produsul școlar reprezintă un .....
Criteriile de evaluare sunt .....
Descriptorii reprezintă .....
În funcție de momentul unui act evaluativ într-un parcurs de învățare, se disting trei strategii de evaluare:
Prezentul curriculum promovează orientarea demersului evaluativ către stimularea .....
În acest context se accentuează diversificarea strategiilor evaluative și alternarea metodelor, tehnicilor și instrumentelor tradiționale de evaluare cu cele moderne:.....

LABORATOR 4 (1 oră)

Produce pentru zilele de activități transdisciplinare

- a. Studiați și analizați capitolul 5 „Activități transdisciplinare” din actualul curriculum (2018) la pp. 208-209.
- b. Vizionați filmul educațional propus mai jos (clic de stânga de 2 ori pe șoricel)

Lilia Vrabii- Viitorii promotori ai limbii române.mp4

- c. Observați procesului de valorificare a activităților transdisciplinare în raport cu cerințele actuale curriculare (2018).
- d. estimați:
- conținutul generic abordat în film și raportat la curriculum: .....
  - subiectul tematic vizionat și raportat la recomandarea curriculumului .....
  - clasa în care s-a desfășurat această activitate transdisciplinară .....
  - produsul comun (învățătoare+elev) pentru această activitatea transdisciplinară, elaborat și prezentat .....

EVALUARE CURENTĂ nr. 1

Forma de evaluare: scrisă

Metoda: diagrama argumentării

Forma de prezentare: fișier Word

Timp de pregătire: 60'

Se supun evaluării finalitățile de studiu pe următoarele unități de conținut

(Unitatea de curs 1 Curriculumul pentru învățământul primar):

- Delimitări conceptuale: curriculum; Strategia educației; Codul educației; Standarde educaționale; Curriculum Național, Planul-cadru; Standarde de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general
- Delimitări conceptuale: curriculum pentru învățământul primar
- Curricula disciplinelor (programa școlară).

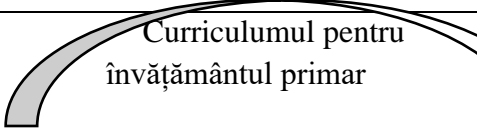
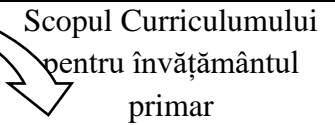
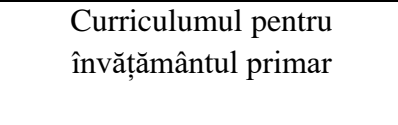
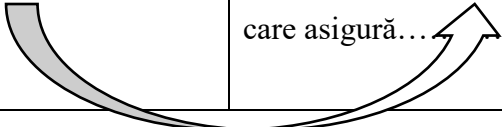
Obiectivele evaluării:

În cadrul diagramei studentul va demonstra că este capabil:

- să utilizeze conceptele, principiile și metodele de bază ale științelor educației, reperele psihologice și pedagogice privind particularitățile de vârstă ale copiilor în activitatea pedagogică la nivelul primar de învățământ;
- să valorifice cadrul normativ-reglatoriu, documentele de politici educaționale, produsele curriculare în activitatea pedagogică la nivelul primar de învățământ;
- să evalueze/autoevalueze eficiența activităților educaționale cu elevi de vârstă școlară mică, în vederea luării unor decizii de sporire a calității educației.

Diagrama argumentării

1. Continuați șirul enunțurilor, din diagrama de mai jos, cu referire la abordarea conceptuală și sistemică a Curriculumului pentru învățământul primar.

		
este parte..... reprezintă un document..... și un act..... prevăzut.....	constă în..... la nivelul..... 	reprezintă un sistem de..... ... care asigură.....

2. Răspundeți la următoarele întrebări cu argumente direct abordate din actualul curriculum (2018), completând spațiile diagramei de mai jos:

- Ce marchează punctul de reper în proiectarea de lungă durată la disciplină pe tot parcursul claselor primare?
- Conform căror detalii se realizează proiectarea didactică anuală a disciplinei?
- Cum sunt prevăzute sistemele de unități de competențe pentru o unitate de învățare și la ce contribuie acestea ca puncte de reper?
- Pentru ce sunt prevăzute sistemele de competențe la finele fiecărei clase și pentru ce acestea servesc punct de reper?
- Ce constituie și ce vizează unitățile de conținut? Ce includ unitățile de conținut?
- Ce reprezintă activitățile de învățare și produsele școlare recomandate din actualul curriculum?

Acordarea punctajului:

1. Adecvanța enunțurilor argumentative continuate în spațiile diagramei: 0 – 8 puncte (câte 1 punct pentru fiecare rând);
Plenitudinea răspunsului: 0 – 1 punct
2. Completitudinea argumentelor ca răspuns la întrebări: 0-6 puncte (câte 1 punct pentru fiecare argument/răspuns);
Plenitudinea răspunsului: 0 – 1 punct

Punctaj maxim: 16 puncte

Nota $\approx$ (Punctajul acumulat : Punctajul maximal) $\times$ 10.

EVALUARE FINALĂ

Forma de evaluare: orală, însoțită de prezentare electronică

Metoda: portofoliul de progres

Forma de prezentare: format electronic; prezentare PPT

Timp de pregătire: 13 săptămâni

Portofoliul de progres

Structura dosarului:

1. Antetul
2. Sarcinile/activitățile pentru studiul individual;
3. Sarcinile/activitățile pentru seminarii
4. Sarcinile/activitățile pentru laborator
5. Autoevaluarea prin jurnalul de reflecție (Ce am învățat: Ce pot să aplic; Ce vreau să învăț?)

Indicații de prezentare a dosarului: *Ca rezultat al studiului la disciplină:*

- Am învățat să:
  - Am conștientizat că am nevoie să-mi dezvolt:
- ✓ cunoștințele referitoare la:
✓ capacitățile de a:
✓ calitățile personale pentru a:

Acordarea punctajului:

•calitatea portofoliului și a produsului realizat:	<i>Se acordă 0-5puncte pentru:</i> completitudine, corectitudine, adecvanță
•calitatea activității studentului, a procesului pe care l-a parcurs	<i>Se acordă 0-5puncte pentru:</i> adecvanță, critică, structurare, corectitudine, aplicabilitate, relevanță, originalitate, creativitate

Punctaj maximal

55 puncte

Nota $\approx$ (Punctajul acumulat : Punctajul maximal) $\times$ 10

BIBLIOGRAFIE

Cadrul normativ:

1. *Codul Educației al Republicii Moldova*. Publicat: 24-10-2014 în Monitorul Oficial Nr. 319-324 art. 634. Chișinău: Parlamentul RM. COD Nr. 152 din 17-07-2014.
<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=355156>
2. *Cadrul de referință al Curriculumului Național*. Aprobata prin Ordinul ministerului nr. 432 din 29 mai 2017. Chișinău: MECC, 2017.
https://mecc.gov.md/sites/default/files/cadrul_de_referinta_final_rom_tipar.pdf
3. *Cadrul de referință al educației și învățământului extrașcolar din Republica Moldova*. Aprobata la ședința Consiliului Național pentru Curriculum din cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova (proces-verbal nr.27 din 27 noiembrie 2020), aprobat prin Ordinul nr. 1336 din 01.12.2020
https://mecc.gov.md/sites/default/files/cadrul_de_referinta_al_educatiei_si_invatamantului_extrascolar.pdf
4. *Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020”*. Publicat : 21.11.2014 în Monitorul Oficial Nr. 345-351 art Nr : 1014. Chișinău: Guvernul RM, 2014.
https://mecc.gov.md/sites/default/files/1_strategia_educatia-2020_3.pdf
https://ipp.md/wp-content/uploads/2021/04/Strategia-EDUCATIE-2030-Versiunea_01.pdf
5. *Standarde de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general*, Aprobata: la ședința Consiliul Național pentru Curriculum, proces-verbal nr. 18 din 03 iulie 2018; prin Ordinul ministrului educației, culturii și cercetării nr. 1124 din 20 iulie 2018.
https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_cadre_didactice.pdf
6. *Curriculum Național. Planul-Cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal anul de studii 2021–2022*. Chișinău: MECC, 2021.
https://mecc.gov.md/sites/default/files/_plan-cadru_2021-2022_pt_siteul_mecc_plasat_la_20.04.2021.pdf
7. *Curriculum național. Învățământ primar*, aprobat prin Ordinul MECC nr. 1124 din 20.07.2018.
https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_primare_site.pdf
8. *Ghid de implementare a curriculumului pentru învățământul primar*. Chișinău: ©MECC; Lyceum, 2018.
https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_curriculum_primare_rom_5.pdf
9. *Modele de proiecte didactice de lungă durată, anul de învățământ 2020-2021*
https://mecc.gov.md/sites/default/files/pld_clasele1-4_01.09.2020.pdf
10. *Repere metodologice privind organizarea procesului educațional în învățământul primar în anul curent de studii*, aprobat prin Ordinul MEC
11. *Instrucțiunea privind organizarea procesului educațional și aplicarea curriculumului național pentru învățământul primar în condițiile activității simultane*, aprobată prin Ordinul MECC nr. 1272 din 04.10.2019.
https://mecc.gov.md/sites/default/files/instructiune_privind_organizarea_procesului_educational_si_aplicarea_curriculumului_national_pentru_invatamantul_primar_in_conditiile_activitatii_si_multane-copy.pdf
12. *Nomenclatorul tipurilor de documentație școlară*, aprobat prin Ordinul MECC nr. 1467 din 12.11.2019.
https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_modificare_nomenclator_1.pdf

Suport de curs universitar:

13. Saranciu-Gordea, L. *Activități curriculare și extracurriculare în învățământul primar. Texte de lecții, prezentări electronice, sarcini de studiu individual* plasate pe Google Classroom.

Literatură de specialitate (opțional):

14. Afanas, A., Managementul activităților educative la clasa de elevi: aspect teoretice și metodologice. Chișinău: IȘE Tip. Covalioli, 2015.
15. Berușcă, A., Ghid metodologic al sărbătorilor școlare. București: EDP, 2007.
16. Cărășel, A., Lazăr, Gh., Psihopedagogia activităților extracurriculare, Craiova: Editura Arves, 2008.
17. Ciobanu, L., Managementul activităților extracurriculare. Ghid metodologic. Chișinău: IȘE Tip. Covalioli, 2015.
18. Codreanu, D., Costache, I., et.al., Activitatea extracurriculară, de la idee la realitate. Ghid complet cu idei moderne și instrumente de lucru pentru o activitate de succes. București: Editura Raabe, 2009.
19. Granaci, L., Sărbători. Obiceiuri, tradiții. Activități extracurriculare. Ghid pentru cadrele didactice. Chișinău: Editura Epigraf, 2006